

Ochrana spotrebiteľa – spotrebiteľské úvery a iné úvery pre spotrebiteľov

Justičná akadémia Slovenskej republiky

Omšenie, 11 a 12. február 2019

Lektori:

JUDr. Borkovičová Veronika, Národná banka Slovenska

Mgr. Fusek Roman, Národná banka Slove

Obsah

A.	Vymedzenie pojmov – spotrebiteľský úver, „iný úver“, úver na bývanie a hypotéka	4
A.1.	Spotrebiteľský úver (§ 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení neskorších predpisov).....	4
A.2.	„iný úver“ - § 2 písm. c) a § 24 ZoSÚ	4
A.3.	Úver na bývanie (§ 1 ods. 2 zákona č. 90/2016 Z. z. v znení neskorších predpisov)	5
B.	Následky porušenia predpisov v oblasti ochrany spotrebiteľov -Všeobecne	6
B.1.	Bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru	6
B.2.	Neplatnosť zmluvy o úvere.....	7
B.3.	Neprijateľnosť zmluvných podmienok	7
C.	Následky porušenia predpisov v oblasti ochrany spotrebiteľov – Osobitne.....	9
C.1.	Bezúročnosť a bezpoplatkovosť	9
C.1.1.	Nedostatok písomnej formy.....	9
C.1.2.	Nedostatok náležitostí zmluvy (§ 11 ods. 1 písm. b) a c) ZoSÚ).....	13
C.1.3.	Nesprávne uvedená výška RPMN v neprospech spotrebiteľa	20
C.1.4.	Ad. § 11 ods. 1 písm. g) ZoSÚ – Prekročenie stropu RPMN	33
C.1.5.	Porušenie odbornej starostlivosti veriteľa	34
C.2.	Neplatnosť zmluvy - bez povolenia	36
C.3.	Neprijateľná zmluvná podmienka (NZP) – všeobecne o prieskume prijateľnosti.....	37
C.4.	Neprijateľné zmluvné podmienky – príklady	39
C.4.1.	Predčasné zosplatnenie úveru	39
C.4.2.	Započítavanie pohľadávok.....	44
C.4.3.	Upomienky	46
C.4.4.	Jednostranné zmeny.....	47
D.	Zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere	53
E.	Vymáhanie pohľadávok z úveru pre spotrebiteľa	54
E.1.	Prečo musia mať inkasné spoločnosti povolenie veriteľa podľa § 20 ZoSÚ?	54
E.2.	Čo je zakázané pri vymáhaní:	54
E.3.	Príklady:	55
F.	Splátkové dohody – nový spotrebiteľský úver	58
G.	Príloha: výber z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ:	61

Použité skratky:

ZoSÚ	zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Zákon o ÚB	zákon č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
OZ	občiansky zákonník
Zákon o ochrane spotrebiteľa	zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov
RPMN	ročná percentuálna miera nákladov
NZP	neprijateľná zmluvná podmienka
NBS	Národná banka Slovenska

A. Vymedzenie pojmov – spotrebiteľský úver, „iný úver“, úver na bývanie a hypotéka

A.1. Spotrebiteľský úver (§ 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení neskorších predpisov)

Spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Spotrebiteľským úverom je aj:

- mladomanželský úver,
- niektoré stavebné úvery,
- nezabezpečené úvery poskytované spotrebiteľom na účely rekonštrukcie nehnuteľnosti určenej na bývanie.

Spotrebiteľský úver môže byť poskytnutý na základe zmluvy o úvere (§ 497 a nasl. ObchZ) alebo zmluvy o pôžičke (§ 657 a nasl. OZ).

Negatívne vymedzenie je v § 1 ods. 3 ZoSÚ.

Smernicová úprava:

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS v znení neskorších zmien

- princíp úplnej harmonizácie

A.2. „iný úver“ - § 2 písm. c) a § 24 ZoSÚ

Nie je spotrebiteľským úverom, nie je určený na bývanie a nie je zabezpečený nehnuteľnosťou a

- jeho výška je menej ako 100 eur a viac ako 75 tis. eur alebo
- musí sa splatiť do troch mesiacov.

Iný úver môže poskytovať len veriteľ, banka alebo iný veriteľ (všetko držiteľia povolenia NBS).

Na iný úver sa vzťahujú ustanovenia § 1 ods. 2 druhej vety, § 2, 3, 4, 6, § 7 ods. 1, 2, 16 až 42, § 8, 8a, § 9 ods. 1, ods. 2 písm. a) a v), os. 9 až 11, § 11, 12, 14, 16, 17, 19, § 20 ods. 2 až 8, § 23 a 25 ZoSÚ.

Toto je čisto národná úprava, ktorá na úvery vyňaté z pôsobnosti smernice o spotrebiteľskom úvere prakticky aplikuje pravidlá pre spotrebiteľské úvery.

A.3. Úver na bývanie (§ 1 ods. 2 zákona č. 90/2016 Z. z. v znení neskorších predpisov)

Úverom na bývanie na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov veriteľom spotrebiteľovi na základe zmluvy o úvere na bývanie vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo obdobnej finančnej pomoci a zároveň je

- Zabezpečená záložným právom k nehnuteľnosti,
- Určená na „bývanie“, alebo
- Účelovo určená na vyplatenie úveru na bývanie.

Úverom na bývanie sú aj hypotéky podľa zákona o bankách a niektoré úvery zo stavebného sporenia.

Negatívne vymedzenie je v § 1 ods. 4 zákona o ÚB.

§ 5 písm. ah) zákona č. 483/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov (zákon o bankách) – **hypotekárnym úverom** úver, ktorý je zabezpečený záložným právom alebo iným zabezpečovacím právom k nehnuteľnosti vrátane rozostavanej stavby, k bytu vrátane rozostavaného bytu alebo k nebytovému priestoru vrátane rozostavaného nebytového priestoru, k časti nehnuteľnosti alebo k budúcej nehnuteľnosti a ktorý poskytuje banka, zahraničná banka alebo pobočka zahraničnej banky.

Smernicová úprava:

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/17/EÚ zo 4. februára 2014 o zmluvách o úvere pre spotrebiteľov týkajúcich sa nehnuteľností určených na bývanie a o zmene smerníc 2008/48/ES a 2013/36/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 1093/2010.

- Princíp minimálnej harmonizácie, okrem štandardizovaného predzmluvného formulára a výpočtu RPMN.

B. Následky porušení predpisov v oblasti ochrany spotrebiteľov - Všeobecne

V prípade nedodržania predpisov v oblasti ochrany spotrebiteľov vo vzťahu k spotrebiteľským úverom prichádzajú do úvahy tri základné následky:

B.1. Bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru

§ 11 ods. 1 ZoSÚ

(1) Poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

- a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1,
- b) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. d), e), g) až i), l) a p),
- c) zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. d), e), g) a § 10 ods. 1 písm. b) a c) alebo
- d) v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa,
- e) veriteľ spotrebiteľský úver poskytnie inak ako bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa) a nejde o bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu,
- f) veriteľ v zmluve o spotrebiteľskom úvere neuvedie všetky plnenia, ktoré pre spotrebiteľa vyplývajú z poskytnutia spotrebiteľského úveru alebo s ním súvisia,
- g) ročná percentuálna miera nákladov spotrebiteľského úveru prekračuje najvyššiu prípustnú výšku odplaty stanovenej podľa osobitných predpisov.

§ 11 ods. 2 ZoSÚ

Ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. **V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1** (pozn.: preverovanie bonity spotrebiteľa) sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

B.2. Neplatnosť zmluvy o úvere

§ 11 ods. 2 ZoSÚ

Ak osoba bez povolenia poskytne peňažné prostriedky, ktoré by inak boli spotrebiteľským úverom, uzatvorená zmluva je neplatná. Ak vznikne spotrebiteľovi povinnosť vydať poskytnuté finančné plnenie, osoba podľa prvej vety je povinná umožniť spotrebiteľovi uhradiť len skutočne poskytnuté finančné plnenie v splátkach a lehote, ktorá však nesmie byť kratšia ako lehota, v ktorej by mal spotrebiteľ vrátiť finančné plnenie, ak by neexistoval dôvod neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere; tým nie je dotknuté právo zmluvných strán dohodnúť sa na dlhšej lehote na vrátenie poskytnutého finančného plnenia a právo spotrebiteľa vrátiť poskytnuté finančné plnenie naraz alebo v splátkach v lehote kratšej, ako bola dohodnutá v zmluve podľa prvej vety.

§ 9 ods. 19 ZoSÚ

Ak je zmluva o spotrebiteľskom úvere neplatná z dôvodu podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka a podľa osobitných predpisov(18aa) a spotrebiteľovi vznikne povinnosť vydať poskytnuté finančné plnenie a osoba v neplatnej zmluve o spotrebiteľskom úvere označená ako veriteľ je povinná umožniť spotrebiteľovi uhradiť len skutočne poskytnuté finančné plnenie v splátkach a lehote, ktorá však nesmie byť kratšia ako lehota, v ktorej by mal spotrebiteľ vrátiť finančné plnenie, ak by neexistoval dôvod neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ak sa nedohodnú inak; tým nie je dotknuté právo spotrebiteľa vrátiť poskytnuté finančné plnenie naraz.

Problematická otázka – prekročenie odplaty znamená neplatnosť celej zmluvy **vs.** § 40a OZ - Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovoľá.

Aplikácia § 40a OZ by nebola pre dodávateľov motivačná. Nemali by dôvod dodržiavať cenový strop.

Rôzne dopady – prekročenie odplaty a prekročenie RPMN, pričom vo väčšine prípadov, ak je prekročená RPMN, je prekročená aj odplata (naopak to vždy neplatí).

§ 53c OZ

Ak je spotrebiteľská zmluva vyhotovená písomne, predmet a cena nesmú byť uvedené menším písmom ako iná časť takejto zmluvy s výnimkou názvu zmluvy a označení jej častí. Ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, ako aj ustanovenia obsiahnuté vo všeobecných obchodných podmienkach alebo v akýchkoľvek iných zmluvných dokumentoch, ktoré so spotrebiteľskou zmluvou súvisia, nesmú byť uvedené pre spotrebiteľa nečitateľným a menším písmom, ako ustanoví vykonávací predpis. Zmluva uzatvorená v rozpore s týmto ustanovením je neplatná.

B.3. Neprijateľnosť zmluvných podmienok

§ 53 ods. OZ

(1) Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

(5) Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Špeciálne vo vzťahu k sankciám – neprimeranosť sankcií vedie k následku - v súlade s rozhodnutím SDEÚ vo veci C-377/14 Radlinger, na účely posúdenia, či je výška odškodnenia v zmysle bodu 1 písm. e) prílohy tejto smernice požadovaného od spotrebiteľa, ktorý si neplní svoje záväzky, neprimeraná, je potrebné hodnotiť kumulatívny účinok všetkých sankčných podmienok v predmetnej zmluve bez ohľadu na to, či veriteľ skutočne trvá na ich plnej úhrade. Preto sa jednotlivé sankcie musia hodnotiť kumulatívne, dôsledkom čoho je potom neprijateľnosť všetkých sankcií ako celku (nezachováva sa časť sankcií, ktorá je v prijateľnej výške).

ALE AJ špeciálna národná úprava:

Prekročenie sankcií podľa § 3 nariadenia vlády 87/1995 Zb. – následok? Neplatnosť sankcií ako celku? NBS štandardne postupuje tak, že skúma ich prijateľnosť v zmysle smernice a ustanovení OZ a neprimeranosť skúma aj podľa toho, či prekračuje stropy stanovené nariadením vlády.

C. Následky porušení predpisov v oblasti ochrany spotrebiteľov – Osobitne

C.1. Bezúročnosť a bezpoplatkovosť

C.1.1. Nedostatok písomnej formy

Otázky vznikajú najmä pri uzatváraní zmlúv na diaľku prostriedkami diaľkovej komunikácie.

§ 9 ods. 1 ZoSÚ

Zmluva musí mať písomnú formu, pričom podľa druhej vety tohto ustanovenia každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

Podľa § 2 písm. m) ZoSÚ, **trvanlivým médium** je každý prostriedok, ktorý umožňuje uloženie informácií spôsobom prístupným na používanie v budúcnosti, na časové obdobie zodpovedajúce účelom informácií, a ktorý umožňuje nezmenenú reprodukciu uložených informácií.

Významným interpretačným prostriedkom tu je **rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-49/11, Content Services Ltd - Rozsudok Content Services Ltd, C-49/11**, kde Súdny dvor Európskej únie uviedol (v bode 42 až 44):

„...“

42 Z toho vyplýva, že pomocou trvalého média sa v zmysle článku 5 ods. 1 smernice 97/7 musí spotrebiteľovi zabezpečiť, rovnako ako pomocou papierového média, to, že bude vlastniť informácie uvedené v tomto ustanovení, aby mohol prípadne uplatniť svoje práva.

43 Ak určité médium umožňuje spotrebiteľovi uchovávať tieto informácie, ktoré sú mu osobne určené, zaručuje to, že nedôjde k zmene ich obsahu, ako aj to, že budú dostupné na použitie počas primeraného času a umožňuje spotrebiteľom ich ako také reprodukovať, treba také médium považovať za „trvalé“ v zmysle uvedeného ustanovenia.

44 Takýto prístup potvrdzujú aj definície pojmu „trvalý nosič“ poskytnuté normotvorcom Únie v iných právnych predpisoch, najmä v článku 2 písm. f) smernice 2002/65, v článku 2 bode 12 smernice 2002/92 a v článku 3 písm. m) smernice 2008/48. Hoci dané smernice nie sú v tomto prípade uplatniteľné, neexistuje nič, na základe čoho by sa bolo možné domnievať, ako uviedol generálny advokát v bode 36 svojich návrhov, že tieto definície sa týkajú iného pojmu, než je pojem použitý v smernici 97/7. Toto konštatovanie platí tým skôr pre smernicu 2011/83, ktorá má od 13. júna 2014 nahradiť smernicu 97/7 a ktorá vo svojom článku 2 bode 10 definuje pojem „trvalý nosič“ použitím kritérií uvedených v predchádzajúcom bode.

...“.

Na základe uvedeného možno zhrnúť, že trvanlivé médium musí

- a) byť dostupné spotrebiteľovi – spotrebiteľ musí mať technické vybavenie na to, aby mohol disponovať a mať prístup k informáciám uvedeným na trvanlivom médiu; ak je zmluva uzatváraná cez internet, tak sa zmluva musí dať stiahnuť na pevný disk alebo iné záznamové médium spotrebiteľa, alebo musí byť prístupná na cloude kam má spotrebiteľ trvalý prístup daný dodávateľom,
- b) spĺňať vlastnosti a poskytovať spotrebiteľovi také informácie, aby si mohol spotrebiteľ uplatniť svoje právo rovnakým spôsobom ako v prípade, keby mal tieto informácie vo forme papierového média; to znamená, že vyhotovenie zmluvy sa bude podobáť listinnej zmluve a bude v bežne dostupnom formáte, napr. pdf;
- c) byť médium na uchovávanie informácii pre spotrebiteľa, ktoré sú jemu osobne určené a má ich v stálej dispozícii (má k nim neobmedzený a trvalý prístup); ak sú informácie na cloude alebo sú uložené na serveri v dispozícii dodávateľa (napr. klientská zóna webového sídla), tak k nim musí mať spotrebiteľ kedykoľvek prístup napr. zadaním prihlasovacieho mena a hesla,
- d) zabezpečiť to, že nedôjde k zmene obsahu záznamu na tomto trvanlivom médiu,
- e) zabezpečiť to, že informácie určené spotrebiteľovi sú dostupné spotrebiteľovi na použitie primeraný čas; uvedené znamená, že budú k dispozícii najmenej počas celej platnosti zmluvy až po jej splnenie,
- f) umožniť spotrebiteľovi reprodukciu jemu určených informácii.

Všetky uvedené podmienky musí trvanlivé médium spĺňať súčasne.

Skutočnosť, že vyhotovenie zmluvy bolo poskytnuté na trvanlivom médiu však ešte neznamená, že došlo k písomnému uzatvoreniu zmluvy.

§ 40 ods. 4 OZ

Písomná forma je zachovaná, ak je právny úkon urobený elektronickými prostriedkami, ktoré umožňujú zachytenie obsahu právneho úkonu a určenie osoby, ktorá právny úkon urobila. Písomná forma je zachovaná vždy, ak právny úkon urobený elektronickými prostriedkami je podpísaný zaručeným elektronickým podpisom.

Nezaujímá nás tzv. *invitatio ad offerendum*. Ide o prípad keď spotrebiteľ vykoná cez internet len výzvu na uzatvorenie zmluvy. Prakticky ide o situáciu keď spotrebiteľ cez internet zadá len požiadavku, že má záujem o spotrebiteľský úver, pričom takto vyjadrený záujem sa nepovažuje za návrh zmluvy. Následne zašle veriteľ ofertu písomne, napríklad kuriérom v listinnej podobe, tento návrh spotrebiteľ podpíše, čím ho akceptuje a odošle ho naspäť veriteľovi. V týchto prípadoch nevzniká pochybnosť o písomnom uzatvorení zmluvy.

Písomná forma je spravidla zachovaná v rámci internetbankingu a spravidla nie je zachovaná pri SMS správe.

! Otázka dostatočnej určitosti tzv. rámcovej zmluvy o spotrebiteľskom úvere v kombinácii s čerpaním SMS správami.

Vzor:

6.8 V prípade, že Spoločnosť Ferratum schválila Žiadosť o úver podanú prostredníctvom SMS správy alebo prostredníctvom Webovej stránky, Zákazník si je vedomý toho a súhlasí s tým, že bude informovaný elektronicky, vrátane SMS správy. Poslanie SMS správy predstavuje platné prijatie Žiadosti o úver za predpokladu, že Zákazník neupustí od Žiadosti o úver skôr, ako mu budú poskytnuté úverové prostriedky, a to kontaktovaním zákazníckeho servisu spoločnosti Ferratum na čísle +421 (2) 644 644 64. O schválení Žiadosti o úver bude Zákazník informovaný prostredníctvom SMS správy alebo e-mailom. Takáto SMS správa predstavuje konečné záväzné prijatie Žiadosti o úver a jej doručenie zaväzuje obe strany povinnosťami súvisiacimi s príslušnou Žiadosťou o úver. Zákazník nesmie ustúpiť od Žiadosti o úver po tom, ako mu Spoločnosť Ferratum poskytla úverové prostriedky. V prípade nového Zákazníka však povinnosti súvisiace s Úverom nadobudnú platnosť až po platnom uzavretí Úverovej zmluvy.

Príloha 1: Úverové poplatky

Výška pôžičky	Dĺžka pôžičky	Poplatok Ferratum Bank	APR Ferratum Bank	Výška pôžičky	Dĺžka pôžičky	Poplatok Ferratum Bank	APR Ferratum Bank	Výška pôžičky	Dĺžka pôžičky	Poplatok Ferratum Bank	APR Ferratum Bank
30	7	0,16	32%	140	7	0,77	33%	250	7	1,39	34%
30	8	0,19	33%	140	8	0,88	33%	250	8	1,58	33%
30	9	0,21	33%	140	9	1,00	33%	250	9	1,78	33%
30	10	0,23	32%	140	10	1,11	33%	250	10	1,98	33%
30	11	0,26	33%	140	11	1,22	33%	250	11	2,18	33%
30	12	0,28	33%	140	12	1,33	33%	250	12	2,38	33%
30	13	0,30	32%	140	13	1,44	33%	250	13	2,58	33%

C.1.2. Nedostatok náležitostí zmluvy (§ 11 ods. 1 písm. b) a c) ZoSÚ)

- zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. d), e), g) až i), l) a p),
- zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. d), e), g) a § 10 ods. 1 písm. b) a c)

d) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

e) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,

g) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru,

h) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,

i) výšku, počet, frekvenciu splátok a prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,

l) prípadne poplatky za vedenie jedného alebo viacerých účtov, na ktorých sa zaznamenávajú platobné transakcie a čerpania, ak je otvorenie účtu povinné, spoločne s poplatkami za používanie platobných prostriedkov na platobné transakcie a čerpania a inými poplatkami vyplývajúcimi zo

p) výšku poplatkov hradených spotrebiteľom za úkony notára, ak sú veriteľovi známe,

§ 10 ods. 1 (povolené prečerpanie)

b) povinnosť spotrebiteľa kedykoľvek zaplatiť takýto úver na žiadosť veriteľa v plnej výške,

c) výšku poplatkov spojených so spotrebiteľským úverom od uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere a podmienky, za akých sa tieto poplatky môžu meniť.

Rozsudok vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej

Vo vzťahu k náležitostiam zmluvy NBS vydala stanovisko, ktorého predmetom je poskytnutie informácie k uplatňovaniu ustanovenia § 9 ZoSÚ zo strany odboru ochrany finančných spotrebiteľov so zohľadnením právnych záverov prijatých Súdny dvorom Európskej únie v rozsudku vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej.

NBS v ňom deklaruje svoj budúci postup pri vybavovaní podaní finančných spotrebiteľov, výkone dohľadu a vedení prvostupňových konaní, v rámci ktorého bude aplikovať ustanovenia ZoSÚ eurokonformne, v súlade s právnymi názormi vyjadrenými v rozsudku, tam, kde to znenie zákona o spotrebiteľských úveroch umožňuje, ako aj v tom rozsahu, v akom by smernica mohla mať priamy účinok vo vertikálnom vzťahu.

Stanovisko sa týka štyroch okruhov tém riešených v rozsudku:

1. Zmluva ako jeden dokument, listinná podoba a iné trvanlivé médium (prejudiciálna otázka č. 1 a 2)

Po zohľadnení jednotlivých vyjadrení Súdneho dvora a vnútroštátnej právnej úpravy Slovenskej republiky, je možné sumarizovať niekoľko záverov:

- Súdny dvor v rozsudku jednoznačne konštatoval, že nie je nevyhnutné, aby náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyžadované smernicou o zmluvách o spotrebiteľskom úvere boli obsiahnuté v jedinom dokumente.
- Podmienkou pre záver uvedený v predchádzajúcom bode však je, že zmluva o spotrebiteľskom úvere bude obsahovať jasné a zrozumiteľné odkazy na iné písomnosti alebo iné trvalé nosiče obsahujúce tieto náležitosti, a že zároveň tieto iné písomnosti alebo iné trvalé nosiče boli skutočne odovzdané spotrebiteľovi pred uzavretím zmluvy, aby sa mohol skutočne oboznámiť so všetkými svojimi právami a povinnosťami.
- Súdny dvor neprevzal podrobný a popisný výklad toho, akým spôsobom je potrebné odkazy na iné písomnosti alebo na iné trvalé nosiče vykonať, ako to navrhla generálna advokátka v bode 52 svojho návrhu¹. Jedná sa však o vhodný spôsob, ako veritelia zabezpečia transparentnosť zmluvných dojednaní a vnesú právnu istotu do zmluvných vzťahov.
- Súdny dvor tiež výslovne odlišuje pojem písomne² použitý v smernici o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a požiadavku písomnej formy vyžadovanej vnútroštátnym právom členského štátu, pričom členský štát je oprávnený dodržanie písomnej formy vyžadovať vo svojom vnútroštátnom poriadku. Rozsudok otázku dodržania písomnej formy zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa požiadaviek vnútroštátneho práva priamo nerieši, ani do nej nezasahuje.

¹ „Preto zastávam názor, že také pravidlo by bolo prijateľné len vtedy, ak by platili – teda boli stanovené vnútroštátnym právom – nasledujúce minimálne ďalšie podmienky:

- a) osobitné dokumenty, ktoré spolu obsahujú všetky povinné informácie, by museli byť poskytnuté spotrebiteľovi súčasne, a to pred uzavretím zmluvy (aby spotrebiteľ mohol posúdiť navrhnuté pravidlo pred tým, ako sa zaviazal dodržiavať ho),
- b) samotná zmluva o úvere by musela obsahovať jednoznačné a presné odkazy na správne konkrétne ustanovenia všeobecných obchodných podmienok veriteľa, a teda by umožnila spotrebiteľovi presne zistiť, kde sa nachádza každá z povinných informácií, ktoré neboli uvedené v zmluve o úvere,
- c) muselo by byť jednoznačne preukázané, že spotrebiteľovi skutočne boli včas (a v každom prípade pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere) poskytnuté všetky povinné informácie.“

² Pozn.: „on paper“.

- Ustanovenie § 9 ods. 1 prvá veta zákona o spotrebiteľských úveroch požaduje pre platné uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere písomnú formu (§ 40 Občianskeho zákonníka), v zmysle ktorej sa pre platnosť právneho úkonu vyžaduje podpis konajúcej osoby.
- Zároveň však ustanovenie § 273 Obchodného zákonníka (na ktoré poukazuje aj rozsudok Súdneho dvora v bode 16) umožňuje, aby časť obsahu zmluvy bola určená aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky vypracované odbornými alebo záujmovými organizáciami alebo odkazom na iné obchodné podmienky, ktoré sú stranám uzavierajúcim zmluvu známe alebo k návrhu priložené.

Niekoľko poznámok navyše k obchodným podmienkam:

Vnútroštátny poriadok Slovenskej republiky, ako ani európska smernicová úprava spotrebiteľských úverov nevyžadujú zakotvenie všetkých náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere v jedinom dokumente ani nevylučujú použitie všeobecných obchodných podmienok. Preto sa domnievame, že vo všeobecnosti by sa malo akceptovať, ak, okrem samotnej zmluvnej listiny budú zmluvné podmienky (vrátane obligatórnych náležitostí) obsiahnuté v ďalších zmluvných dokumentoch. Treba však dodať, že:

- Musí byť uskutočnená **riadna inkorporácia takýchto dokumentov do zmluvy - jasný, zrozumiteľný a transparentný odkaz na všetky dokumenty** tak, aby bolo zjavné, o ktoré konkrétne dokumenty ide a **musí byť jednoznačne uvedené, že sú súčasťou zmluvy a v akom rozsahu** (práve tu býva bežne problém, že zmluvy obsahujú iba vyhlásenie, že sa s ostatnými dokumentmi spotrebiteľ oboznámil a súhlasí s nimi, ale chýba jednoznačné včlenenie podmienok do zmluvy a vzniká pochybnosť o riadnej inkorporácii). Zároveň samotné obchodné podmienky **musia spĺňať podmienku transparentnosti a nesmú byť pre spotrebiteľa prekvapivé** (v praxi sa stáva, že odkazy, prípadne samotné obchodné podmienky sú netransparentné a spotrebiteľovi nemusí byť vôbec zjavné, ktoré podmienky a v akom rozsahu sa na neho vzťahujú, môže ísť napr. o tzv. „krížové“ odkazy, kedy zmluva odkáže na jedny obchodné podmienky a tie potom ešte na ďalšie, prípadne jedny obchodné podmienky platia pre rôzne produkty a na konkrétneho spotrebiteľa sa vzťahuje len ich časť a pod.)
- Je nevyhnutné zabezpečenie **riadneho a preukázateľného informovania spotrebiteľov o obsahu zmluvných dojednaní obsiahnutých v predmetných obchodných podmienkach. Veritelia sú povinní preukázať, že obchodné podmienky sú spotrebiteľovi známe, resp. že boli k zmluve priložené, a to tak, aby sa spotrebiteľ mohol pred uzatretím zmluvy skutočne oboznámiť so všetkými svojimi právami a povinnosťami. Nepostačujú vyhlásenia uvedené v záverečných ustanoveniach zmlúv o tom, že spotrebiteľ obchodné podmienky prevzal a oboznámil sa s nimi.**³

³ Uvedené vyplýva aj z rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci C - 449/13, CA Consumer Finance SA v. Bakkaus, bod 28, podľa ktorého obozretný veriteľ si musí byť vedomý nevyhnutnosti zbierania a uchovania dôkazov o splnení svojich informačných povinností a povinnosti poskytnúť vysvetlenia.

- § 37 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách - *Banka a pobočka zahraničnej banky sú povinné na svojej internetovej stránke a vo svojich prevádzkových priestoroch zrozumiteľne informovať písomnou formou v slovenskom jazyku o podmienkach na prijímanie vkladov, poskytovanie úverov a vykonávanie všetkých ďalších obchodov a o ich cenách vrátane uvedenia príkladov.*

Banky používajú predmetné ustanovenie ako argument, že tento stupeň starostlivosti postačuje na to, aby VOP boli riadne inkorporované do zmluvy. Argument nie je akceptovateľný, nakoľko sa jedná len o verejnoprávnu povinnosť bánk a netýka sa pravidiel kontraktácie.

2. Informácia o dátume splátky úveru (prejudiciálna otázka č. 3 a 4)

Pre naplnenie zákonnej požiadavky vo vzťahu k predmetnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, nie je nevyhnutné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere uvádzala splatnosť každej splátky odkazom na konkrétny dátum. Rozsudok však nie je možné použiť na obranu nejasných a nezrozumiteľných zmluvných ustanovení jednoduchým tvrdením, že zmluva o spotrebiteľskom úvere podľa rozsudku nemusí obsahovať odkazy na konkrétne dátumy splátok. Súdny dvor totiž dodáva, že odkaz na konkrétny dátum nie je nevyhnutný len v tom prípade „*pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok*“ (bod 50 rozsudku). A práve táto požiadavka je kľúčová.

SD EÚ teda žiadnym spôsobom nespochybňuje ani nezužuje povinnosť dodávateľov formulovať zmluvné dojednania jasným a zrozumiteľným spôsobom a tiež tak, aby nespôsobovali značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ako ani povinnosť neuvádzať klamlivé, neúplné alebo akýmkoľvek spôsobom zavádzajúce informácie. Uvedené povinnosti dodávateľom jednoznačne vyplývajú napríklad z ustanovení § 4 ods. 2 a ods. 6 a § 7 a 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č.

V bode 30 tohto rozsudku SD EU uviedol, že zmluvné ustanovenia neumožňujú veriteľovi zbaviť sa svojich zákonných povinností. Štandardné ustanovenia môžu predstavovať indíciu, ktorú musí veriteľ predložením jedného alebo viacerých dôkazov preukázať. Navyše spotrebiteľovi musí byť vždy umožnené uviesť, že mu toto tlačivo nebolo predložené alebo že toto tlačivo neumožňuje veriteľovi splniť jeho predzmluvné povinnosti.

SD EU preto ustanovenia smernice 2008/48/ES týkajúce sa predzmluvných informačných povinností a posudzovania bonity vykladal v tom zmysle, že:

– jednak bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dôkazné bremeno nesplnenia týchto povinností zaťažuje spotrebiteľa, a

– jednak bránia skutočnosti, aby sa súd z dôvodu štandardného ustanovenia musel domnievať, že spotrebiteľ uznal úplné a správne vykonanie veriteľových predzmluvných povinností, pričom toto ustanovenie má za následok aj prenesenie dôkazného bremena o vykonaní uvedených povinností, ktoré môže narušiť účinnosť práv priznaných smernicou.

Aj v **náleze Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 11. novembra 2013, sp. zn. I ÚS 3512/11** sa uvádza, že samotný podpis pod včleňovacou klauzulou neznamená sám o sebe splnenie povinností vo vzťahu k obchodným podmienkam.

372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ako aj z ustanovení § 53 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka.

3. Amortizačná tabuľka, informácia o spôsobe započítavania jednotlivých splátok (prejudiciálna otázka č. 5 a 6).

SD EÚ v Rozsudku konštatuje, že smernica 2008/48 nestanovuje povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere výpis vo forme amortizačnej tabuľky. Preto zmluva o spotrebiteľskom úvere nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny (viď body 54 a 59 Rozsudku). Zároveň vyslovil, že ustanovenie čl. 10 ods. 2 písm. h) a i) v spojení s čl. 22 ods. 1 smernice 2008/48⁴ bráni tomu, aby členské štáty vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere takúto náležitosť. Podľa názoru SD EÚ, a rovnako aj názoru generálnej advokátky, nemusia informácie o splátkach, ako náležitosť zmluvy, obsahovať tie isté údaje ako amortizačná tabuľka, ktorú je spotrebiteľ oprávnený získať na požiadanie kedykoľvek počas doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takúto povinnosť nemôže stanoviť ani vnútroštátny právny poriadok z dôvodu požiadavky úplnej harmonizácie v zmysle článku 22 ods. 1 smernice o zmluvách o spotrebiteľskom úvere.

Je preto problematické hľadať odpoveď na otázku, ako vykladať ustanovenie § 9 ods. 2 písm. l) ZoSÚ. Vo svetle rozsudku Súdneho dvora teda nemožno podľa smernice o zmluvách o spotrebiteľskom úvere žiadať v rámci tejto náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, čo fakticky predstavuje požiadavku na rozpis splátok po častiach (t.j. istina – úrok – poplatky). Pokiaľ zákon o spotrebiteľských úveroch v ustanovení § 9 ods. 2 písm. l) hovoril o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je možné predmetné ustanovenie vykladať aj tým spôsobom, že ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahrňuje. To by znamenalo, že ustanovenie § 9 ods. 2 písm. l) ustanovuje rovnakú požiadavku ako smernica o spotrebiteľských úveroch, a to je uvedenie výšky, počtu a termínov splátok ako jedného balíka, v ktorom je zahrnutá istina, úroky a iné poplatky. Ani dôvodová správa k predmetnému ustanoveniu zákona o spotrebiteľských úveroch nenaznačuje, že by zákonodarca mal uvedeným ustanovením v úmysle sprísniť požiadavku zakotvenú v smernici o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, keď uvádza: „*spotrebiteľ musí byť zrozumiteľne informovaný v akých termínoch, resp. kedy, v akej výške a ako dlho je povinný plniť si povinnosti (splácať istinu, úroky a iné poplatky) vyplývajúce mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere*“.

⁴ Podľa SD EÚ na uvedené členské štáty neopravňuje ani čl. 10 ods. 2 písm. u) smernice 2008/48, ktorý uvádza, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musí zrozumiteľne a stručne uvádzať prípadné iné zmluvné dojednania. Nakoľko cieľom tohto ustanovenia je stanoviť povinnosť zahrnúť do zmluvy vyhotovenej písomne alebo na inom trvalom nosiči akékoľvek ustanovenie a akúkoľvek povinnosť, ktoré sa dohodli medzi zmluvnými stranami v rámci ich úverového zmluvného vzťahu, nie umožniť členským štátom rozširovať obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere nad rámec smernice 2008/48 (viď bod 57).

Ak zákonné ustanovenie umožňuje uplatnenie eurokonformného výkladu tak, aby predmetné ustanovenie bolo súladné s rozsudkom Súdneho dvora, je nevyhnutné, aby tento eurokonformný výklad aplikovaný bol.⁵

Pokiaľ ide o verejnoprávny dohľad uskutočňovaný zo strany Národnej banky Slovenska, okrem vyššie uvedenej argumentácie svedčiacej v prospech neukladania sankcií za nedostatok spočívajúci v nerozpísaní údajov o výške, počte a termíne splátok osobitne ku každej položke - istine, úroku, poplatkom (avšak za predpokladu, že zmluvy budú spĺňať náležitosti vyžadované v rozsudku), **dodávame, že v tomto vzťahu veriteľ - orgán dohľadu (na rozdiel od vzťahu žalobcu a žalovaného) sa jedná o vzťah vertikálny, kde priamy účinok smernice prípustný je.** NBS preto deklaruje v stanovisku, že v prvostupňovom konaní nebude ukladať sankciu za nerozpísanie údajov o výške, počte a termíne splátok osobitne ku každej položke - istine, úroku, poplatkom v zmluve o spotrebiteľskom úvere, ak inak táto náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere bude spĺňať požiadavky vyžadované v rozsudku.

Zároveň je však znovu potrebné zdôrazniť nevyhnutnosť poskytnutia jasných a zrozumiteľných informácií spotrebiteľom tak, aby spotrebiteľia boli transparentným spôsobom informovaní o obsahu zmluvných dojednaní, najmä o vzájomných právach a povinnostiach zmluvných strán. Veritelia sa nezbavia svojich povinností ukladaných im predpismi na ochranu spotrebiteľa ani poukázaním na závery rozsudku Súdneho dvora. Musia dbať na to, aby ich zmluvné dojednania nezakladali značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa prípadne, aby nedochádzalo k nekalým obchodným praktikám vo vzťahu k spotrebiteľom.

4. Bezúročnosť a bezpoplatkovosť spotrebiteľského úveru (prejudiciálna otázka č. 7)

V bode 63 SD EÚ poukazuje na to, že SD EÚ už rozhodol, že tvrdosť sankcií musí byť primeraná závažnosti porušení, ktoré postihujú, a to najmä zabezpečením skutočne odrádzajúceho účinku, pričom musia rešpektovať všeobecnú zásadu proporcionality (viď rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, [C-565/12](#), bod 45).

SD EÚ uvádza, že vzhľadom na judikatúru uvedenú v bodoch 63 až 68 Rozsudku (okrem už vyššie spomenutého rozsudku tiež ide o rozsudok z 9. júla 2015, Bucura, [C-348/14](#), bod 57) „je potrebné konštatovať, že porušenie povinnosti veriteľa, ktorá má podstatný význam v kontexte smernice 2008/48, môže byť sankcionované podľa vnútroštátnej právnej úpravy zánikom nároku tohto veriteľa na úroky a poplatky. Takýto podstatný

⁵ V zmysle ustálenej judikatúry Súdneho dvora pri uplatňovaní vnútroštátneho práva, a najmä ustanovení vnútroštátneho zákona špeciálne vydaného s cieľom vykonať ustanovenia smernice, musí príslušný orgán, ak je to možné, vykladať svoje vnútroštátne právo vo svetle znenia a účelu smernice (napr. rozhodnutia C-14/83 Von Colson and Kamann vs. Land Nordrhein-Westfalen, bod 26, C-106/89 Marleasing SA vs. La Comercial Internacional de Alimentacion SA, bod 8). Rovnako porovnaj napríklad Melzer, F. 2011. Metodologie nalézání práva, 2. vydání, s.178, marg. č. 186. ISBN: 978-80-7400-382-0; Bobek, Bříza, Komárek. 2011. Vnitrostátní aplikace práva EU, s. 149 a nasl. ISBN: 978-80-7400-377-6.

význam má povinnosť uviesť v zmluve o úvere najmä náležitosti, ako je ročná percentuálna miera nákladov uvedená v článku 10 ods. 2 písm. g) smernice 2008/48, počet a frekvencia splátok podľa článku 10 ods. 2 písm. h) tejto smernice, ako aj prípadná existencia notárskych poplatkov a prípadne požadované záruky a poistenie, ako to upravuje článok 10 ods. 2 písm. n) a o) uvedenej smernice. Keďže neuvedenie týchto náležitostí v zmluve o úvere môže spochybníť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku, sankcia spočívajúca v zániku nároku veriteľa na úroky a poplatky stanovená vo vnútroštátnej právnej úprave sa musí považovať za primeranú v zmysle článku 23 smernice 2008/48 a judikatúry pripomenutej v bode 63 tohto rozsudku.“ (body 69 a 70).

Postreh k záverom rozsudku - pokiaľ ide o používanie všeobecných obchodných podmienok veriteľmi a o uvádzanie povinných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, do momentu, kým sa prax veriteľov vo všeobecnosti neustáli na dobromyseľnom a transparentnom prístupe k spotrebiteľom, kým všeobecné obchodné podmienky a zmluvné ustanovenia ako také nebudú spĺňať minimálne požiadavky kladené rozhodnutím Súdneho dvora, ale aj ustálenou rozhodovacou praxou slovenských súdov, nie je na mieste ani zmena opatrného prístupu súdov a orgánu dohľadu k zmluvnej dokumentácii veriteľov. Rovnako, pokiaľ ide o otázku proporcionality sankcií, rozsudok nie je zbraňou, ktorú veritelia budú môcť používať na to, aby sa vyhli civilnoprávnym, či verejnoprávnym sankciám za akékoľvek porušenie, ktoré sa im bude javiť ako málo závažné a nehodné uloženia sankcie. Súdny dvor sa vo svojom rozhodnutí venoval výlučne sankciám vo vzťahu k absencii obligatórnych náležitostí v zmluve o spotrebiteľskom úvere a, napokon, za použitia výkladu *a contrario*, z rozsudku vyplýva, že za nezávažné porušenie, ktoré by sa nemalo trestať bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru, možno považovať jedine absenciu takej zmluvnej náležitosti, ktorá nemôže nijakým spôsobom spochybníť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku.

Na základe záverov rozsudku došlo k novelizácii ZoSÚ zákonom č. 279/2017 Z.z. účinným od 15.12.2017- následok bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru nastáva len v prípade absencie takých náležitostí zmluvy, ktoré majú významný vplyv na schopnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. Upravila sa tiež textácia náležitosti § 9 ods. 2 písm. l) ZoSÚ.

Viac k téme:

- Informácia odboru ochrany finančných spotrebiteľov Národnej banky Slovenska z 18. apríla 2017 k aplikačným dôsledkom rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej <https://www.nbs.sk/sk/spotrebitel/odborna-verejnost/metodicke-usmernenia>
- Článok Súkromné právo 2/2017: Pokus o demýtizáciu rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia, a. s., proti Kláre Biróovej (Borkovičová).

C.1.3. Nesprávne uvedená výška RPMN v neprospech spotrebiteľa

C.1.3.1. Teoretický výklad

Pozor!

Ak RPMN v zmluve nie je uvedená vôbec, tak by zmluva mala byť sankcionovaná podľa § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ – zmluva nemá predpísanú náležitosť.

RPMN sú celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vyjadrené ako ročné percento z celkovej výšky spotrebiteľského úveru (§ 2 písm. i) ZoSÚ)

celkové náklady spotrebiteľa (§ 2 písm. g) ZoSÚ) sú

- všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe,
- okrem notárskych poplatkov;
- do celkových nákladov patria aj poistné a náklady spojené so zmluvou o zabezpečení záväzku spotrebiteľa podľa tohto zákona, ktorých uzavretím bolo podmienené získanie spotrebiteľského úveru alebo jeho získanie za ponúkaných podmienok.

Čo sa teda zahŕňa do celkových nákladov a čo nie?

- nepatria poplatky za nedodržanie záväzkov
- pri viazanom úvere dodatočné náklady okrem kúpnej ceny splatné bez ohľadu na spôsob úhrady
- náklady na vedenie platobného účtu a náklady súvisiace s platobnými transakciami a čerpaniami sú súčasťou RPMN, ak otvorenie účtu nie je dobrovoľné a náklady neboli samostatne zrozumiteľne uvedené v zmluve (POZOR! – tu je nesúlad so smernicou, podľa ktorej sa náklady nezahŕnú do RPMN iba ak je otvorenie účtu dobrovoľné a náklady boli samostatne zrozumiteľne uvedené v zmluve)
- ak je poistenie úveru povinné, tak sa jeho cena (poistné) zahŕňa do RPMN – spravidla také poistenie sprostredkúva sám veriteľ; POZOR! cena povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu pri autách sa nezahŕňa do RPMN
- podľa stanoviska Ministerstva spravodlivosti SR sa nemajú zahŕňať ani správne poplatky súvisiace so zápisom zabezpečovacích práv (napr. vklad záložného práva)

Celková výška spotrebiteľského úveru (§ 2 písm. l) ZoSÚ) je maximálna výška alebo súčet všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Na čo slúži RPMN?

Spotrebiteľské úvery a iné úvery pre spotrebiteľov
Národná banka Slovenska

Umožňuje porovnanie výhodnosti úverov/pôžičiek z pohľadu relatívnej nákladovosti, pretože percentuálne vyjadruje priebežnú zaťaženosť spotrebiteľa splácaním úveru/pôžičky na ročnom základe.

Je to lepší ukazovateľ ako úroková sadzba, lebo má pravidlá jednotnej kalkulácie a zahŕňa všetky odplaty.

Ale pozor! Nižšie RPMN neznamena automaticky, že s úverom má dlžník nižšie celkové (absolútne) náklady, pretože:

- pri kratšej dobe splácania môžete na úrokoch zaplatiť celkovo menej peňazí, hoci RPMN bude relatívne vyššia ako pri úvere s dlhšou dobou splácania,
- RPMN zohľadňuje aj frekvenciu splátok a skutočnosť ako dlho má dlžník peniaze k dispozícii bez toho, aby ich musel splatiť (čím dlhší je čas medzi poskytnutím úveru a povinnosťou ho splácať, tým je RPMN nižšia)

RPMN sa dá porovnávať len pri úveroch v rovnakej výške a s rovnakou dobou splácania. Tam veľmi dobre ukáže, ktorý úver je výhodnejší.

Spotrebiteľ sa však často rozhoduje na základe informácie o celkovej výške nákladov na úver (inými slovami, koľko preplatí za celú dobu), podľa výšky splátky a doby splácania.

Príklad nesprávneho zahrnutia nákladov do RPMN

Zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere (kúpa ojazdeného automobilu na úver)

Predajná cena predmetu financovania: 9753 eur

Zaplatené klientom v hotovosti vopred: 2500 eur

Náklady spojené s poskytnutím úveru: 1716,06 eur

Celková výška úveru: 8969,06 eur

Ročná úroková sadzba: 23,6 %

RPMN: 26,58 %

Celkové náklady spotrebiteľa: 9510,94 eur

Celková čiastka splatná spotrebiteľom: 18480 eur

Pritom, podľa kúpnej zmluvy si spotrebiteľ požičal len 6400 eur na dofinancovanie kúpnej ceny auta. Na úverovej zmluve má uvedenú istinu až vo výške 8969,06 eur (rozdiel je spôsobený pripočítaním sumy za náklady spojené s poskytnutím úveru vo výške 1716,06 a cenou za tzv. doplnkové služby vo výške 853 eur).

Ak by sme počítali RPMN z istiny 6400 eur, tak by bola 48,21% a prekračovala by maximálnu výšku odplaty (ktorá bola 32,1%).

Veriteľ nesprávne započítal časť nákladov na úver do samotnej istiny úveru (náklady spojené s poskytnutím úveru vo výške 1716,06 a cena za tzv. doplnkové služby vo výške 853 eur). Pritom pre spotrebiteľa bolo mátaúce aj to, že celková kúpna cena auta bola na kúpnej zmluve 8900 eur a výška úveru na úverovej zmluve bola 8969,06 eur.

Pozor!

Najvyššia odplata ktorú možno od spotrebiteľa požadovať pri poskytnutí peňažných prostriedkov je iný inštitút ako RPMN, hoci strop odplaty sa určuje podľa RPMN.

Úprava je v § 53 ods. 6 OZ a § 1, § 1a nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov

- Odplata sa počíta inak ako RPMN.
- Strop je určený 30% ročne pri úveroch do troch mesiacov alebo menej ako 100 eur alebo ako 2-násobok alebo 2,5 násobok (lízing s havarijným poistením) RPMN pri obdobných úveroch.
- Rozhodujúce je priemerné RPMN bankového sektora (nie všetkých veriteľov). Aktualizuje sa každý štvrtrok.
- Informácie sú tu: <https://www.mfsr.sk/sk/financie/financnytrh/bankovnictvo/spotrebiteľske-úvery/suhrne-informacie-udajoch-novoposkytnutych-spotrebiteľskych-uveroch-veriteľmi/>

C.1.3.2. Prax, vrátane obchádzania stropu odplaty

V praxi sa NBS stretáva s rôznymi praktikami veriteľov smerujúcimi k obchádzaniu stropov odplaty, stropov RPMN a ku klamaniu o výške RPMN.

Štandardnými nástrojmi bolo využívanie tzv. „vedľajších služieb“ spoplatňovaných nad rámec odplaty a RPMN. Vo väčšine prípadov vedľajšie služby poskytovala tretia osoba, pričom veritelia argumentovali rôzne, napríklad, že platby za ne nesúvisia priamo s úverom, že sú dobrovoľné, že na nich samotný veriteľ nemá žiadny podiel ani záujem, prípadne že nemá o nich ani vedomosť.

NBS, nekonštatuje priamo následky podľa § 11 ods. 1 ZoSÚ, nakoľko sa jedná o súkromnoprávne následky, preto v uvedených prípadoch vedie konania a ukladá sankcie za porušenie § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 250/2007 Z. z. (zákaz používania nekalých obchodných praktík), pričom konanie veriteľov kvalifikuje ako nekalé obchodné praktiky – klamlivé konanie podľa ustanovenia § 7 ods. 1 a ods. 4 v spojení s ustanovením § 8 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. (spáchanie nekalej praktiky má NBS možnosť posúdiť ako predbežnú otázku podľa § 35e ods. 2 zákona č. 747/2004 Z. z.)

PRÍKLADY PRAKTÍK:

1. Provident Financial, s.r.o.

Právoplatné rozhodnutie NBS o uložení sankcie

(prvý stupeň – Číslo rozhodnutia : č.z.: 100-000-052-913 k č.sp.: NBS1-000-001-402, druhý stupeň
- Číslo rozhodnutia : č.sp.: NBS1-000-023-846)

<https://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom-prakticke-informacie/vyroky-pravoplatnych-rozhodnuti>

Spoločne so zmluvou o úvere veriteľ uzatvára „Zmluvu o doplnkovej službe Komfort“, ktorej predmetom bolo za odplatu

a) informovať spotrebiteľa o prevedení sumy úveru v prospech bankového účtu podľa zmluvy o úvere uzavretej medzi spotrebiteľom a účastníkom konania,
b) preberať od spotrebiteľa peňažné sumy, určené na úhrady splátok úveru poskytnutého spotrebiteľovi na základe vyššie uvedenej zmluvy o úvere a zabezpečovať ich použitie na zodpovedajúce úhrady splátky tohto úveru v mene spotrebiteľa, a to spôsobom podľa zmluvy o úvere,
c) informovať spotrebiteľa o prijatí úhrady splátky úveru (ďalej len „zmluva Komfort“),
pričom nezarátal náklady zo zmluvy Komfort do celkových nákladov pre účely výpočtu RPMN a odplaty, v dôsledku čoho v týchto zmluvách uvádzal RPMN a odplatu podľa osobitného predpisu v nižšej než skutočnej výške, čím uviedol nepravdivú informáciu vo vzťahu k cene (Nekalá obchodná praktika, klamlivé konanie podľa § 8 ods. 1 písm. d) zákona č. 250/2007 Z.z.).

Zistené bolo tiež zásadné prekročenie stropu odplaty, nakoľko pri riadnom započítaní predmetnej odmeny za službu Komfort do odplaty prevyšovala odplata strop stanovený v nariadení vlády. Strop RPMN v postihovanom čase ešte neplatil.

Z odôvodnenia:

Účastníkovi konania je vytykané porušenie § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 250/2007 Z. z., ktorého sa dopustil použitím nekalej obchodnej praktiky, konkrétne klamlivého konania podľa ustanovenia § 8 ods. 1 písm. d) zákona č. 250/2007 Z. z., a to tým, že v zmluve o úvere, spolu s ktorými bola uzavretá aj zmluva Komfort, uvádzal nesprávne určenú výšku RPMN v neprospech spotrebiteľa a tiež nesprávne určenú výšku odplaty podľa osobitného predpisu v neprospech spotrebiteľa. Tým sa účastník konania dopustil uvedenia nepravdivej informácie o cene úveru, čo mohlo zapríčiniť, že spotrebiteľ považoval zmluvu o úvere za výhodnejšiu a urobil rozhodnutie o jej uzavretí, ktoré by inak neurobil. K nesprávnemu určeniu pritom došlo tým, že účastník konania nezahrnul na účely výpočtu RPMN do celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom a do výšky odplaty odmenu vyplývajúcu zo zmluvy Komfort.

Orgán dohľadu sa oboznámil so zmluvami Komfort uzavretými poverenými osobami NBS pri výkone dohľadu na mieste. Vzhľadom k tomu, že účastník konania pri uzatváraní zmluvy Komfort používa jednotný formulár, do ktorého sa dopĺňajú individuálne údaje spotrebiteľov (označený ako „SK 530/02 EURO, platnosť verzie od: 1. 1. 2015“), má orgán dohľadu za to, že rovnaký obsah ako tieto zmluvy majú aj všetky zmluvy v rozhodnom období uzavreté so spotrebiteľmi. Preto ak je účastníkovi konania vytykaná povaha služby Komfort, má sa za to, že táto povaha je rovnaká aj v prípade zmlúv, ktoré v rozhodnom období uzavrel účastník konania so spotrebiteľmi. Obdobne to bude platiť pre zmluvy o úvere, uzatvárané prostredníctvom jednotného formulára.

Ako je zrejmé z vymedzenia skutku, otázka správnosti výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov a odplaty je predbežnou otázkou pre posúdenie toho, či sa účastník konania dopustil použitia nekalej

obchodnej praktiky. Preto sa aj odôvodnenie v tejto časti bude zaoberať najprv správnosťou výpočtov RPMN a odplaty.

Ako v Oznámení o začatí konania uviedol orgán dohľadu, odmena dojednaná v zmluve o poskytnutí služby Komfort nie je odmenou za samostatnú službu poskytovanú účastníkom konania. Dojednanie miesta plnenia nie je samostatnou službou, ale imanentnou súčasťou špecifikácie záväzku spotrebiteľa. Akúkoľvek odmenu dojednanú v zmluve o poskytnutí služby Komfort je preto potrebné považovať za odmenu za samotný úver a ako takú je účastník konania povinný zarátavať ju do výšky odplaty podľa ustanovenia § 1 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. a aj do celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, čo znamená do výšky RPMN podľa ustanovenia § 19 ods. 2 v spojení s ustanovením § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z.

Voči tomuto právnomu posúdeniu sa ohradil účastník konania vo svojich vyjadreniach. Pritom argumentoval:

- 1) povahou služby,
- 2) voliteľnosťou služby,
- 3) formou osobitnej zmluvy,
- 4) že uzavretie zmluvy Komfort nemá vplyv na podmienky úveru,
- 5) zmluvnou autonómiou,

Ad 1, 3 a 4)

Rozhodná z pohľadu orgánu dohľadu je pritom práve povaha plnenia, ktoré účastník konania označuje ako službu. Podľa § 567 ods. 1 Občianskeho zákonníka dlh sa plní na mieste určenom dohodou účastníkov. Ak nie je miesto plnenia takto určené, je ním bydlisko alebo sídlo dlžníka.

Dohodnuté miesto splnenia dlhu je podľa zmluvy o úvere určené ako platobný účet účastníka konania vo Všeobecnej úverovej banke, a.s. Číslo účtu sa líši podľa typu zmluvy a zvoleného spôsobu poskytnutia úveru.

Uzavretím zmluvy Komfort sa platobné podmienky menia tak, že k pôvodnému platobnému miestu pristupuje alternatívne druhé platobné miesto, a to miesto dodatočne ad hoc určené spotrebiteľom v meste alebo obci, kde má pobyt (čl. 1.1 zmluvy Komfort). S týmto záverom orgánu dohľadu polemizoval vo svojich vyjadreniach účastník konania, pričom rozporoval po prvé to, či zmluva Komfort zakladá nové miesto plnenia, po druhé to, či sa zmluvou Komfort mení zmluva o úvere.

Vo Vyjadrení k spisovému podkladu na str. 17 účastník konania k prvej otázke uvádza, že keďže z § 516 ods. 2 vyplýva prezumpcia kumulatívnej novácie, teda existencie viacerých záväzkov vedľa seba, pokiaľ nie je dost' dôkazov svedčiacich v neprospech tejto domnienky, nemožno povedať, že by dohoda Komfort menila zmluvu o úvere. Toto považuje orgán dohľadu za nedôvodne príliš formálny výklad pojmu zmena. Pred uzavretím zmluvy Komfort existuje jediné platobné miesto. Po uzavretí zmluvy Komfort existujú dve platobné miesta. Z toho je zrejmé, že uzavretím zmluvy Komfort nastala zmena. Nie je pritom podstatná forma, akou k zmene došlo.

Účastník konania tiež tvrdí, že zmluva Komfort nemení ani nenahrádza miesto alebo spôsob plnenia záväzku, ale upravuje novú povinnosť účastníka konania odnáškového charakteru, ktorú by napokon mohla realizovať aj ktorákoľvek kuriérska služba. Toto tiež nie je pravdou. Podľa ustanovenia § 562 Občianskeho zákonníka dlžník splní dlh aj vtedy, ak plní tomu, kto je oprávnený prijať podľa osobitného zákona plnenie, alebo tomu, kto predloží veriteľovo potvrdenie o tom, že je oprávnený prijať plnenie. Podľa bodu 1.1 písm. b) zmluvy Komfort je účastník konania povinný prebrať od spotrebiteľa peňažné sumy, určené na úhrady splátok spotrebiteľského úveru. Účastník konania vo svojich vyjadreniach tvrdí, že toto prevzatie hotovosti nie je splnením dlhu spotrebiteľom, ale splnením dlhu je až pripísanie príslušnej peňažnej sumy na účet účastníka konania. To je ale v rozpore s princípom vyjadreným v § 562 Občianskeho zákonníka. Bez zjavnej ekonomickej príčiny oneskoruje čas splnenia dlhu a tým predlžuje u spotrebiteľa riziká súvisiace napríklad s dispozíciou peniazmi aj po tom, ako už peniazmi nedisponuje. Preto by takáto zmluvná klauzula, ktorá by stanovila prevzatie peňazí veriteľom bez toho, aby súčasne spôsobila zánik dlhu v príslušnej časti, bola neplatná pre rozpor s ustanovením § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže spotrebiteľ by sa na jej základe vzdal práva považovať dlh za splatený okamihom odovzdania peňazí veriteľovi. Túto účastníkom konania ponúknutú interpretačnú alternatívu preto musel orgán dohľadu odmietnuť (v prospech výkladu právneho úkonu v súlade so zákonom).

Orgán dohľadu sa tiež oboznámil so zmluvou o inom úvere s názvom „XS Pôžička“ a spolu s ňou uzavretou zmluvou Komfort. V tejto zmluve sa účastník konania zaviazal poskytnúť spotrebiteľovi úver v sume 200,00 eur na dobu troch mesiacov, splatný v 3 mesačných splátkach po 71,66 eur. Spolu s touto zmluvou bola uzavretá zmluva Komfort, ktorou sa spotrebiteľ zaviazal zaplatiť za službu Komfort celkovú odmenu vo výške 92,00 eur v troch mesačných splátkach po 30,67 eur. Takéto ocenenie jedného výberu splátky je v rozpore s argumentáciou účastníka konania, podľa ktorej je podstatou zmluvy Komfort odnášková služba, slovami účastníka konania „ktorú by napokon mohla realizovať aj ktorákoľvek kuriérska služba“. Naopak, je z nej zrejmé, že účelom je obídienie stropu odplaty podľa osobitného predpisu, ktorý je pre tento typ úveru podľa § 1a ods. 2 vo výške 30%. V konkrétnom prípade tejto zmluvy **len samotná zmluva Komfort spôsobí navýšenie odplaty o 184%.**

Orgán dohľadu preto uzatvára, že plnenie podľa bodu 1.1 písm. b) zmluvy Komfort je len alternatívnym určením platobného miesta a nie je samostatnou službou.

Podobne pri plnení podľa bodu 1.1 písm. c) zmluvy Komfort podľa orgánu dohľadu nejde o samostatnú službu, ale len o vydanie potvrdenia o splnení splátky zo zmluvy o úvere podľa § 569 ods. 1 Občianskeho zákonníka. S týmto záverom orgánu dohľadu nesúhlasí účastník konania, a uvádza, že „*táto súčasť doplnkovej služby nie je tzv. kvitanciou splnenia záväzku alebo jeho časti vyplývajúceho zo zmluvy o úvere, ale len kvitanciou splnenia záväzku alebo jeho časti zo zmluvy o poskytnutí služby Komfort spolu s potvrdením o prevzatí hotovosti za účelom splnenia povinnosti PF SK vyplývajúcej z bodu 1.1 písm. b) zmluvy o poskytnutí služby Komfort*“. Po prvé, aj keby sa malo jednať o kvitanciu dvoch rôznych plnení, stále je to zákonná povinnosť podľa § 569 ods. 1 Občianskeho zákonníka osobitne vo vzťahu ku každému plneniu. Po druhé, ak účastník konania uvádza, že „*k splneniu príslušnej časti záväzku zo zmluvy o úvere dochádza vždy až potom, ako sa použijú peňažné prostriedky prevzaté na základe bodu 1.1 písm. b) zmluvy o poskytnutí služby Komfort spôsobom splnenia záväzku dohodnutým v príslušnej zmluve o úvere v mene spotrebiteľa, teda pripísaním na bankový účet PF SK, a nie skôr. Keďže k splneniu záväzku spotrebiteľa zo zmluvy o*

úvere tak dochádza s určitým, hoci krátkym, časovým odstupom, je pre spotrebiteľa výhodné poznať tento presný čas, a preto súčasťou doplnkovej služby je aj jej súčasť podľa bodu 1.1 písm. c) zmluvy o poskytnutí služby Komfort. Povinnosť osobitným spôsobom informovať spotrebiteľa o prijatí úhrady splátky spotrebiteľského úveru tak nevyplýva pre PF SK zo zmluvy o úvere. Ide preto o nadštandardnú doplnkovú službu,“ je zrejmé, že celá existencia tejto „služby“ je možná iba vďaka tomu, že sa podľa účastníka konania dlh nepovažuje za splnený jeho zaplatením spotrebiteľom. Keďže sme ale vyššie ukázali, že okamihom prevzatia peňazí účastníkom konania podľa zákona dochádza k splneniu dlhu, účastník konania v tomto smere v skutočnosti neposkytuje spotrebiteľovi žiadnu službu.

Ad 2) Pokiaľ ale to, čo účastník konania vykonáva voči spotrebiteľom na základe zmluvy Komfort nie je možné kvalifikovať ako samostatnú službu, je nutné plnenie spotrebiteľa na jej základe kvalifikovať ako náklady úveru. Preto sa orgán dohľadu ani nezaoberal ďalšími argumentmi účastníka dohľadu k voliteľnosti zmluvy Komfort, keďže podmienky, kedy náklady nie sú započítavané do celkových nákladov úveru platia pre doplnkové služby, ale nie pre modifikácie samotnej úverovej zmluvy.

Ad 5) Účastník konania ďalej argumentuje zmluvnou autonómiou: *„...NBS nemá právomoc spochybňovať autonómny prejav vôle zmluvných strán zmluvy o poskytnutí služby Komfort, ktorý bol zavŕšený uzavretím osobitnej zmluvy, ktorá nie je a nemá byť súčasťou zmluvy o úvere. Ide totiž súčasne o súkromnoprávnu otázku o ktorej nemá právomoc rozhodovať správny orgán, ale iba súd. Je tiež dôležité, že pri výklade zmlúv je vždy prioritný taký výklad, ktorý čo možno v najširšej miere rešpektuje autonómiu zmluvných strán, teda výklad v prospech bezvadnosti danej zmluvy. Rovnaký záver vyslovil aj Ústavný súd v náleze I. ÚS 242/2007:...”*

Orgán dohľadu nespochybňuje právo spotrebiteľov uzatvárať zmluvy s účastníkom konania. Avšak nie je úplne pravdivým tvrdenie, že by sa jednalo o autonómny prejav vôle zmluvných strán. Autonómia vôle sa posudzuje podľa štyroch hľadísk, vypovedajúcich o právnych možnostiach subjektu v občianskoprávnom vzťahu: a) ako sloboda urobiť či neurobiť právny úkon, b) ako sloboda výberu adresáta právneho úkonu, c) ako sloboda voľby obsahu právneho úkonu a d) ako sloboda voľby formy právneho úkonu.

Jedným z cieľov činností orgánu dohľadu je ochrana finančných spotrebiteľov (§ 1 ods. 3 písm. c) zákona č. 747/2004 Z. z.). Niektoré nosné koncepty ochrany spotrebiteľov vyjadril napríklad aj **Súdny dvor Európskej únie už v rozhodnutí Océano Grupo Editorial (ECLI:EU:C:2000:346)**, teda pred viac ako sedemnástimi rokmi nasledovne: *„25. ... systém ochrany založený smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa nachádza v nerovnom postavení voči predávajúcemu pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj úroveň informovanosti, pričom toto nerovné postavenie nabáda a vedie spotrebiteľa k tomu, že spotrebiteľ pristúpi k zmluvným podmienkam vopred pripraveným a vyhotoveným predávajúcim bez toho, aby spotrebiteľ mohol reálne ovplyvniť obsah týchto zmluvných podmienok. (...) 27. ... systém ochrany založený smernicou je založený na myšlienke, že táto nerovnosť medzi spotrebiteľom a predávajúcim alebo dodávateľom môže byť napravená iba pozitívnym zásahom nezávislým od príslušných zmluvných strán.“*

Zásah orgánu dohľadu preto nie je porušením zásady autonómie vôle a myšlienka vyjadrená v citovanom rozhodnutí Ústavného súdu v danej veci nie je plne aplikovateľná, aj preto, že nakoľko sa dá z rozhodnutia Ústavného súdu vyčítať, nešlo o interpretáciu spotrebiteľskej zmluvy.

Koncept priemerného spotrebiteľa zahrnutý v definícii klamlivého konania a klamlivého opomenutia uvedeného v ustanovení § 8 zákona č. 250/2007 Z. z. bol do právneho poriadku Slovenskej republiky prevzatý transpozíciou Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (ďalej len „smernica 2005/29“). Podľa recitálu 18 smernice 2005/29, pojem priemerného spotrebiteľa sa nezakladá na štatistickom zistení, ale výlučne na individuálnom posúdení typickej reakcie priemerného spotrebiteľa v konkrétnom prípade kompetentným vnútroštátnym orgánom na základe vlastnej úvahy, so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie.

Orgán dohľadu pri posudzovaní nekalosti obchodnej praktiky popísanej vo výroku I bode 2 rozhodnutia vychádzal z vyššie uvedených skutočností a vyhodnotil, že rozhodovanie priemerného spotrebiteľa o uzatvorení zmluvy o spotrebiteľskom úvere je nepochybne zásadným spôsobom ovplyvnené informáciou o cene úveru. Údaj o výške ročnej percentuálnej miery nákladov a údaj o výške odplaty možno považovať za údaj, ktorý je v značnej miere spôsobilý ovplyvniť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k spotrebiteľskému úveru. Orgán dohľadu poukazuje na to, že výlučne riadne a pravdivé uvedenie úplnej (komplexnej) ceny spotrebiteľského úveru zabezpečí, že spotrebiteľ uskutoční informované rozhodnutie, že nedôjde k skresľovaniu údajov o cene spotrebiteľského úveru, a tým k možnému negatívnemu ovplyvneniu jeho ekonomického správania. Tým, že účastník konania v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzal nepravdivú informáciu o cene podľa ustanovenia § 8 ods. 1 písm. d) zákona č. 250/2007 Z. z. (nesprávne určená výška ročnej percentuálnej miery nákladov a výška odplaty v neprospech spotrebiteľa), mohol u spotrebiteľa vyvolať dojem, že ponúkaný spotrebiteľský úver bol pre neho cenovo výhodnejší, ako tomu v skutočnosti bolo, a teda mohol zapríčiniť, že spotrebiteľ uzatvoril zmluvu o spotrebiteľskom úvere s odlišnými cenovými vlastnosťami, ako bola jeho odôvodnená predstava, teda zmluvu, ktorú by neuzatvoril v prípade, keby mal úplné a správne informácie o cene spotrebiteľského úveru. Orgán dohľadu v tejto súvislosti poukazuje na **rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 15. 03. 2012 vo veci C-453/10 Pereničová, Perenič proti SOS financ, spol. s r.o.**, podľa ktorého „*Obchodnú praktiku, o akú ide vo veci samej, ktorá spočíva v uvedení nižšej než skutočnej ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o úvere, treba kvalifikovať ako „klamlivú“ v zmysle článku 6 ods. 1 [smernice 2005/29], pokiaľ zapríčiňuje alebo je spôsobilá zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.*“

2. Telervis Plus a.s.

Právoplatné rozhodnutie NBS o uložení sankcie

(prvý stupeň - Číslo rozhodnutia : č.z.: 100-000-027-625 k č.sp.: NBS1-000-000-316, druhý stupeň
- Číslo rozhodnutia : č.sp.: NBS1-000-013-207)

<https://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom-prakticke-informacie/vyroky-pravoplatnych-rozhodnuti>

V zmluve o spotrebiteľskom úvere uviedol nepravdivú informáciu o cene produktu, a to nesprávne určenú výšku RPMN a odplaty v neprospech spotrebiteľa tým, že účastník konania **nezahrnul** do celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom a do výšky odplaty **odmenu dohodnutú v zmysle zmluvy o poskytovaní finančných služieb so spoločnosťou FINWAY SK, s. r. o.**,

a to aj napriek skutočnosti, že účastník konania podmieňoval uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretím zmluvy o poskytovaní finančných služieb so spoločnosťou FINWAY SK, s. r. o.

Zistené bolo tiež zásadné prekročenie stropu odplaty, nakoľko pri riadnom započítaní predmetnej odmeny za službu Komfort do odplaty prevyšovala odplata strop stanovený v nariadení vlády. Strop RPMN v postihovanom čase ešte neplatil.

Zároveň bolo zistené, že za použitia spoločnosti FINWAY SK, s.r.o. veriteľ porušuje aj zákaz hotovostného poskytovania úverov. Veriteľ prevádzal finančné prostriedky určené na poskytnutie spotrebiteľských úverov na číslo účtu spoločnosti FINWAY SK, s. r. o. (a teda nie na čísla bankových účtov spotrebiteľov) a následne boli tieto finančné prostriedky poskytnuté spotrebiteľom v hotovosti.

Z odôvodnenia:

V zmysle článku I. Zmluvy o poskytovaní finančných služieb je predmetom Zmluvy o poskytovaní finančných služieb so spoločnosťou FINWAY SK, s. r. o. úprava vzájomných práv a povinností zmluvných strán pri poskytovaní finančných služieb prijímateľovi. **Na účely tejto zmluvy sa pod pojmom finančné služby rozumie: a) výber a doručenie finančných prostriedkov prijímateľovi pri poskytnutí úveru veriteľom, a to na základe Príkazu na úhradu, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť tejto zmluvy b) osobné inkaso platieb splátok úveru od prijímateľa a následné doručenie príslušnému veriteľovi na základe Príkazu na úhradu, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť tejto zmluvy, vedenie a evidencia splátok podľa splátkového kalendára.**

V zmysle článku II. bod 4. Zmluvy o poskytovaní finančných služieb sa prijímateľ zaväzuje za poskytnuté finančné služby zaplatiť poskytovateľovi odmenu. V prípade objednávky služby „výber a doručenie finančných prostriedkov“ je odmena za túto službu splatná jednorazovo pri doručení finančných prostriedkov prijímateľovi. Odmena za službu „osobné inkaso platieb splátok úveru“ je splatná v pravidelných troch mesačných splátkach. Z dôvodu hospodárnosti sú splátky odmeny splatné v termínoch podľa Zmluvy s príslušným veriteľom, a to tak, že prvá splátka odmeny je splatná v najbližšom termíne splátky úveru podľa Zmluvy s príslušným veriteľom nasledujúcej po uzatvorení tejto zmluvy.

Podmieňovanie uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretím zmluvy o poskytovaní finančných služieb so spoločnosťou FINWAY SK, s. r. o. má orgán dohľadu za preukázané na základe viacerých skutočností, bližšie popísaných nižšie v odôvodnení, a to:

- Osoby oprávnené konať za účastníka konania opakovane počas kontrolného zaobstarávania finančných služieb poukazovali na časovú nevýhodnosť poskytnutia spotrebiteľského úveru finančnými prostriedkami bezhotovostným prevodom na osobný bankový účet spotrebiteľa, oproti ich poskytnutiu v hotovosti a opakovane presviedčali členov dohliadacieho tímu, aby sa rozhodli pre poskytnutie spotrebiteľského úveru finančnými prostriedkami v hotovosti (v troch prípadoch kontrolného zaobstarávania finančných služieb – člen dohliadacieho tímu 1, 3, a 4);

resp. osoby oprávnené konať za účastníka konania neponúkli počas kontrolného zaobstarávania finančných služieb členovi dohliadacieho tímu inú možnosť, ako poskytnutie spotrebiteľského úveru finančnými prostriedkami v hotovosti a vyberanie splátok spotrebiteľského úveru v hotovosti (v jednom prípade kontrolného zaobstarávania finančných služieb – člen dohliadacieho tímu 6); jedná sa o štyri z celkovo štyroch prípadov kontrolných zaobstarávaní finančných služieb, v rámci ktorých došlo k rokovaniu o konkrétnych podmienkach zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v ďalších troch prípadoch kontrolného zaobstarávania finančných služieb neboli podmienky bližšie prejednávané;

- Účastník konania bez relevantného odôvodnenia (riadne odôvodnenie neposkytol účastník konania ani následne na výzvu orgánu dohľadu) odmietol uzatvoriť zmluvu o spotrebiteľskom úvere v prípade, ak člen dohliadacieho tímu v rámci kontrolného zaobstarávania finančných služieb trval na poskytnutí spotrebiteľského úveru finančnými prostriedkami prevodom na jeho vlastný bankový účet a nie v hotovosti za využitia osobitne spoplatnenej služby spoločnosti FINWAY SK, s. r. o. (jedná o dva z celkovo dvoch prípadov kontrolného zaobstarávania finančných služieb, kedy člen dohliadacieho tímu 1 a 4 trvali na poskytnutí spotrebiteľského úveru finančnými prostriedkami prevodom na vlastný bankový účet a nie v hotovosti);
- Osoba oprávnená konať za účastníka konania inštruovala v rámci kontrolného zaobstarávania finančných služieb člena dohliadacieho tímu, aby v zmluvnej dokumentácii ako účet, na ktorý chce poukázať finančné prostriedky spotrebiteľského úveru, uviedol účet spoločnosti FINWAY SK, s. r. o.; resp. osoba oprávnená konať za účastníka konania priamo vyplnila do zmluvnej dokumentácie číslo účtu spoločnosti FINWAY SK, s. r. o. bez osobitného upozornenia člena dohliadacieho tímu a následne osoba oprávnená konať za účastníka konania poskytla členovi dohliadacieho tímu spotrebiteľský úver finančnými prostriedkami v hotovosti (jedná sa o dva z celkovo dvoch prípadov uzatvorených zmlúv o spotrebiteľskom úvere v rámci kontrolných zaobstarávaní finančných služieb členom dohliadacieho tímu 3 a 6);
- Osoby oprávnené konať za účastníka konania jednotným spôsobom prezentovali mesačné splátky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a splátky zo zmluvy o poskytovaní finančných služieb so spoločnosťou FINWAY SK, s. r. o., teda ako splátky „jedného spotrebiteľského úveru“ a neprezentovali služby poskytované spoločnosťou FINWAY SK, s. r. o. ako osobitnú službu;
- Za obdobie od 01. 09. 2015 do 31. 12. 2015 boli finančné prostriedky na poskytnutie 99,73 % spotrebiteľských úverov poukázaných z bankového účtu účastníka konania č. 5000150001/6500 na bankový účet č. 20541023/6500 patriaci spoločnosti FINWAY SK, s. r. o., pričom zvyšok poskytnutých spotrebiteľských úverov tvorili zväčša úvery poskytované viazaným finančným agentom účastníka konania. Z uvedeného tak plynie, že finančné prostriedky prakticky zo všetkých zmlúv o spotrebiteľskom úvere boli spotrebiteľom vyplácané prostredníctvom spoločnosti FINWAY SK, s. r. o.. Aj na základe uvedeného počtu spotrebiteľských úverov, kde boli finančné prostriedky poukázané na bankový účet spoločnosti FINWAY SK, s. r. o. má orgán dohľadu za

preukázané, že účastník konania podmieňoval poskytnutie spotrebiteľského úveru uzatvorením zmluvy o poskytovaní finančných služieb so spoločnosťou FINWAY SK, s. r. o. medzi spotrebiteľom a spoločnosťou FINWAY SK, s. r. o..

3. Pohotovosť, s.r.o.

Vykonateľné predbežné opatrenie NBS

(prvý stupeň - Číslo rozhodnutia : OFS-13342/2015-1, druhý stupeň - Číslo rozhodnutia : GUV-709/2016)

<https://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom-practicke-informacie/vyroky-pravoplatnych-rozhodnuti>

NBS ukladá povinnosť zdržať sa používania nekalej obchodnej praktiky spočívajúcej v tom, že so spotrebiteľom je súčasne alebo v bezprostrednej časovej následnosti uzatváraná zmluva o spotrebiteľskom úvere splatnom jednorazovo a dohoda o splátkach toho istého úveru.

Podstata praktiky: Spotrebiteľ žiadal úver na splátky. Najskôr ale veriteľ uzatvoril zmluvu o úvere s jednorazovou splatnosťou a poskytol k nej predzmluvné informácie, vrátane výšky RPMN, pretože pri jednorazovom plnení na konci splatnosti je výška RPMN neporovnateľne výhodnejšia ako v prípade, ak by to rozpočítal do splátok, ktoré spotrebiteľ žiadal. Bezprostredne po podpise tejto zmluvy uzatvoril veriteľ splátkovú dohodu tak, ako ju pôvodne žiadal spotrebiteľ, kde už bola výška RPMN zásadne nevýhodná. Spotrebiteľ sa však rozhodoval na základe výhodnejších informácií z prvej zmluvy, ktoré pre neho neplatili.

Veriteľ teda poskytoval spotrebiteľovi prostredníctvom predzmluvného formulára a aj zmluvy informácie, o ktorých vedel, že sa stanú nepravdivými v podstate ihneď po podpísaní dohody o splátkach (a to so zásadnými rozdielmi).

4. XY

Od zavedenia stropu odplaty veriteľ prestal zahrňovať do odplaty úroky, aby túto formálne neprekročil. V zmluve je uvedená položka označená ako „odplata“, ktorá ale zahrňuje výlučne poplatok za poskytnutie úveru a tú veriteľ vydáva za odplatu podľa nariadenia vlády. Avšak okrem nej účtuje aj úrok, ktorý nezahrňuje do odplaty ani do RPMN.

5. XY

Spoločne so zmluvou o úvere veriteľ zároveň uzatvára aj vedľajšiu Zmluva o zabezpečení splátok spotrebiteľského úveru (vyberanie splátok v hotovosti), pričom odmenu z nej veriteľ nezahrnul do výpočtu odplaty v zmysle § 1 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z.

V predmetnej vedľajšej zmluve sa uvádza: „Za účelom umožnenia splácania spotrebiteľského úveru v súlade s voľbou Zákazníka podľa čl. 1.2. Zmluvy, Poskytovateľ zákazníkovi umožní odovzdať Poskytovateľovi peňažnú hotovosť za účelom úhrady splátky spotrebiteľského úveru, a to pravidelne

vo vopred dohodnutom čase a na vopred dohodnutom mieste, za čo Zákazník uhradí Poskytovateľovi odmenu v súlade s čl. 3. Zmluvy.“

Zo Zmluvy o zabezpečení splátok vyplýva, že peňažná hotovosť sa bude vyberať v čase dohodnutom so Zákazníkom, najneskôr však v deň splatnosti danej hotovostnej splátky. Z uvedeného vyplýva, že sa dojednal čas a v konečnom dôsledku následne aj miesto plnenia záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Dojednanie času a miesta plnenia nie je samostatnou službou, ale imanentnou súčasťou špecifikácie záväzku spotrebiteľa. Akúkoľvek odmenu dojednanú v Zmluve o zabezpečení splátok je preto potrebné považovať za odmenu za samotný úver a ako takú je účastník konania povinný zarátavať ju do výšky odplaty predstavujúcej cenu spotrebiteľského úveru.

V zmysle ustanovenia § 1 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. vstupujú do výpočtu odplaty úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a ktoré sú spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytnutí peňažných prostriedkov. Odmena zo zmluvy o zabezpečení splátok predstavuje plnenie, ktoré je dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a je spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov, nakoľko ňou nie je založený osobitný záväzkovo-právny vzťah, ale sú len dojednané čiastkové práva a povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o úvere. Z uvedeného vyplýva, že odmena zo Zmluvy o zabezpečení splátok by mala byť započítaná do odplaty.

Dokonca táto praktika bola v jednom prípade skombinovaná ešte s ďalšou praktikou - ktorá nemá za následok priamo nesprávny údaj o RPMN, ale rovnako slúži na obchádzanie stropov:

Veriteľ zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zároveň zo zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere v zmysle ZoSÚ uvádzal do omylu priemerného spotrebiteľa o hlavných znakoch produktu, ako sú jeho dostupnosť tým, že v súvislosti s procesom uzatvárania Zmluvy o spotrebiteľskom úvere (zmluva o bezúčelovom spotrebiteľskom úvere), v ktorej veriteľom je účastník konania, prezentoval a zdôrazňoval, že predmetný úver bude schválený a peňažné prostriedky spotrebiteľ získa ihneď iba v prípade, ak spotrebiteľ zároveň uzatvorí Zmluvu o členstve v klube, tzv. „XY“ (prevádzkovaný inou spoločnosťou) a Zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere, poskytovanom tiež veriteľom, ktorá bola uzatvorená na úhradu členského poplatku plynúceho z predmetnej zmluvy o členstve, a že v opačnom prípade sa výsledok posúdenia žiadosti o bezúčelový spotrebiteľský úver mal spotrebiteľ dozvedieť až o 30 dní (zistené pri kontrolnom zaobstarávaní finančnej služby).

Na základe použitého spôsobu a obsahu komunikácie zamestnanca veriteľa (resp. aj viazaných finančných agentov) bolo spôsobilé vyvolať u spotrebiteľa mylný dojem lepšej dostupnosti žiadaného bezúčelového spotrebiteľského úveru v prípade využitia ďalšej spoplatnenej služby financovanej prostredníctvom viazaného spotrebiteľského úveru poskytovaného taktiež veriteľom a ovplyvniť tak spotrebiteľovo rozhodnutie o obchodnej transakcii, a to napriek tomu, že zo žiadneho zmluvného ani zákonného záväzku veriteľa, ako ani z faktického postupu veriteľa pri poskytovaní bezúčelových spotrebiteľských úverov nevyplýva predmetné tvrdenie (veriteľ postupoval fakticky rovnako vždy).

Zamestnanec veriteľa zdôraznil predmetné prepojenie, pričom práve informácia o lehote, v rámci ktorej budú spotrebiteľovi poskytnuté peňažné prostriedky, je pre neho významná. Informácia, či peňažné prostriedky budú žiadateľovi o bezúčelový spotrebiteľský úver poskytnuté do 24 hodín alebo až do 30 dní, je takou podstatnou informáciou, ktorá, keď je poskytnutá zavádzajúcim spôsobom, je

spôsobilá narušiť ekonomické správanie spotrebiteľa. Toto konanie bolo spôsobilé zapríčiniť, že spotrebiteľ urobil rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil, nakoľko je opodstatnený záver, že ak by bol spotrebiteľ vopred pravdivo informovaný o tom, že dostupnosť peňažných prostriedkov z bezúčelového úveru nie je automaticky a priamo závislá od toho, či spotrebiteľ uzatvorí zmluvu o členstve v klube a Zmluvu o viazanom úvere, nepristúpil by k uzavretiu Zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere.

Pôvodne sa pritom jednalo v zásade o poplatok za poskytnutie úveru, z ktorého kvôli stropom urobili ďalší úver a spotrebiteľ ním platí za fiktívnu službu „členstvo v klube“ - koučovanie rodinných financií, právne poradenstvo.

Z niektorých rozhovorov bolo zrejmé, že zamestnanci veriteľa komunikujú tak, aby:

- spotrebiteľia ani nechápali, že kupujú aj inú službu „členstvo v klube“ a berú si na ňu ďalší úver okrem toho, o ktorý sami žiadali, pritom odmena „za členstvo v klube“ bola 150 eur pri úvere do 350 eur a 250 eur pri úvere nad 350 eur, čiže úver zásadne predražovali.
- alebo im výslovne uvádzajú, že musia rozdeliť ten úver na dva kvôli regulácii.

Zo zistení NBS bolo tiež zrejmé, že veriteľ v sledovanom období poskytol vyše 4.000 úverov a iba 1,6% úverov bolo bez vedľajšej služby.

Pritom ale na naplnenie skutkovej podstaty nekalej obchodnej praktiky postačuje, ak je uskutočnená aj voči jednému spotrebiteľovi.

V rozhodnutí **Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-388/13 Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság proti UPC Magyarország Kft. zo dňa 16. apríla 2015** súdny dvor spresnil: „Ďalej stotožnenie sa s tvrdením UPC, podľa ktorého samostatné správanie obchodníka, ktoré sa dotýkalo iba jediného spotrebiteľa, nemožno považovať za „praktiku“ v zmysle smernice o nekalých obchodných praktikách, by mohlo viesť k vážnym negatívnym dôsledkom. Po prvé táto smernica nestanovuje žiadnu hranicu, pokiaľ ide o množstvo alebo počet dotknutých spotrebiteľov, po prekročení ktorej má konanie alebo opomenutie konania spadať do pôsobnosti tejto smernice, čím teda tvrdenie UPC nie je v súlade so zásadou právnej istoty. Po druhé stotožnenie sa s týmto tvrdením by znamenalo, že spotrebiteľ by musel dokázať, že ostatní účastníci boli poškodení rovnakým prevádzkovateľom, hoci predloženie takéhoto dôkazu je v skutočnosti mimoriadne ťažké. Okrem toho údajne neúmyselná povaha správania, ako vo veci samej, nie je nijako relevantná. Článok 11 smernice o nekalých obchodných praktikách výslovne stanovuje, že uplatnenie opatrení prijatých členskými štátmi na účely boja proti nekalým obchodným praktikám je nezávislé od úmyslu či nedbanlivosti, ani od skutočnej škody na strane spotrebiteľa. V každom prípade, **ako vyplýva z použitia pojmu „spôsobilá“**, článok 6 smernice o nekalých obchodných praktikách má v zásade preventívny charakter, čím na účely uplatňovania tohto článku postačuje, ak obchodník poskytne objektívne nepravdivú informáciu, ktorá môže nepriaznivo ovplyvniť rozhodnutie spotrebiteľa.“ (body 44 až 49) (...) „Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že smernica o nekalých obchodných praktikách sa má vykladať v tom zmysle, že **poskytnutie nepravdivej informácie**, akou je dotknutá informácia vo veci samej, spotrebiteľovi zo strany obchodníka, **sa musí považovať za „klamlivú obchodnú praktiku“** v zmysle uvedenej smernice, **aj keď sa toto poskytnutie týkalo iba jedného spotrebiteľa**.“ (bod 60).

! Zmena právnej úpravy – doplnenie § 9 ZoSÚ (zákon č. 483/2015 Z.z. účinný od 23.12.2015):

(12) Všetky plnenia, ktoré pre spotrebiteľa vyplývajú z poskytnutia spotrebiteľského úveru alebo s ním súvisia, musia byť obsiahnuté v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

(13) Ak ďalej nie je ustanovené inak, veriteľ nesmie sám alebo prostredníctvom tretej osoby ponúkať, vyžadovať, dojednávať, uzavierať, alebo sprostredkovať uzavretie vzájomne závislej zmluvy, ktorá súvisí so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a najmä ktorej predmetom je čo aj len sčasti plnenie, ktoré je veriteľ podľa zákona alebo v súlade s povinnosťou odbornej starostlivosti povinný poskytovať spotrebiteľovi aj bez uzavretia takejto zmluvy. Získanie spotrebiteľského úveru nemožno podmieniť uzavretím vzájomnej závislej zmluvy, s výnimkou poisťnej zmluvy alebo zmluvy o zabezpečení záväzku spotrebiteľa ručením, zrážkami zo mzdy a z iných príjmov alebo záložným právom dojednaných za podmienok ustanovených zákonom, ak je to primerané vzhľadom na spotrebiteľský úver a okolnosti jeho poskytnutia; ustanovenia tohto zákona alebo osobitného predpisu o zákaze alebo neprijateľnosti zabezpečenia záväzku spotrebiteľa týmto nie sú dotknuté.

(14) Akékoľvek poskytnuté plnenia spotrebiteľa súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere požadované alebo vyberané veriteľom alebo treťou osobou sa považujú za plnenia spotrebiteľa veriteľovi a za súčasť odplaty podľa osobitných predpisov.18aa) Každé plnenie vyberané veriteľom alebo treťou osobou v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere je veriteľ povinný bezodkladne evidovať podľa osobitného predpisu;18ab) na tento účel sa veriteľ nemôže dovolávať skutočnosti, že plnenie prijala tretia osoba.

Nové typy obchádzania? Aký vývoj zaznamenáva NBS a súdy?

V súvislosti s cenou spotrebiteľských úverov sa NBS venuje podrobne aj fáze propagácie ceny. Dlhodobo monitoruje propagáciu úverov na trhu a usmerňuje spôsob a obsah prezentovaných informácií, aby pôsobila aj preventívne proti uzatváraniu zmlúv, ktoré nezodpovedajú dôvodným očakávaniam spotrebiteľov a proti nekalým praktikám v predzmluvnej fáze (framingu spotrebiteľavytváraníu falošných očakávaní). NBS vydala k tejto téme aj stanovisko Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska z 24. apríla 2017 k niektorým otázkam týkajúcim sa propagácie ceny úverových produktov.

<https://www.nbs.sk/sk/spotrebitel/odborna-verejnost/metodicke-usmernenia>

C.1.4. Ad. § 11 ods. 1 písm. g) ZoSÚ – Prekročenie stropu RPMN

Právoplatné rozhodnutia NBS o uložení sankcie:

1. TELERVIS PLUS a.s.

(prvý stupeň - Číslo rozhodnutia : č.z.: 100-000-061-803 k č.sp.: NBS1-000-003-004, druhý stupeň - Číslo rozhodnutia : č.sp.: NBS1-000-017-824)

2. Friendly Finance Slovakia, s.r.o.

(prvý stupeň - Číslo rozhodnutia : č.z.: 100-000-062-180 k č.sp.: NBS1-000-002-568, druhý stupeň
- Číslo rozhodnutia : č.sp.: NBS1-000-017-898)

<https://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom-practicke-informacie/vyroky-pravoplatnych-rozhodnuti>

NBS, opäť, nekonštatuje priamo následky podľa § 11 ods. 1 ZoSÚ, ale v daných prípadoch konania vedie a ukladá sankcie za porušenie § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 250/2007 Z. z. (zákaz používania nekalých obchodných praktík).

! Riziko prekročenia RPMN je predovšetkým pri krátkodobých úveroch.

C.1.5. Porušenie odbornej starostlivosti veriteľa

§ 11 ods. 2 ZoSÚ

Ak veriteľ **nekonal s odbornou starostlivosťou** podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru.

Pri hrubom porušení odbornej starostlivosti sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie sa považuje:

- posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať,
- porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42 (limit pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver - DSTI a limit na podiel výšky celkovej zadlženosti k príjmu - DTI).

Posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať úver (§ 7 ZoSÚ) – základné tézy:

- každý veriteľ musí poskytovať údaje o úveroch a o ich splácaní aspoň do jedného registra úverov a to aj bez súhlasu spotrebiteľa); § 7 ods. 7 posledná veta ZoSÚ - povinnosť platí aj pre postupníka pohľadávky zo spotrebiteľského úveru
- každý veriteľ musí pri poskytovaní úveru alebo jeho navyšovaní preverovať údaje v registri úverov, pričom musí mať vždy dáta z registrov, kde prispievajú aspoň 2/3 veriteľov (najväčší register spravuje Slovak Banking Credit Bureau, s.r.o., www.sbcbsk)
- detaily sú v Opatrení NBS č. 10/2017 v znení opatrenia 6/2018
- príjmy spotrebiteľa: čisté priemerné príjmy za posledné 3 mesiace
- príjmy sa overujú: v samotnej banke podľa pohybov na platobných účtoch, v Sociálnej poisťovni alebo podľa dokladov predložených spotrebiteľom
- výdavky spotrebiteľa: podľa vzorca v opatrení + splátka úveru

Rovnakou sankciou je postihnutý úver na bývanie:

§ 15 ods. 2 zákona o ÚB

Ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 8 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie úveru na bývanie. Pri hrubom porušení povinností podľa § 8 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinností podľa § 8 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať úver na bývanie.

Príklad:

Výrok rozhodnutia č.z.: 100-000-027-625 k č.sp.: NBS1-000-000-316 (Telervis Plus a.s.)

Účastník konania porušil § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. v spojení s ustanovením § 7 ods. 15 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z., tým, že účastník konania porušil povinnosť pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere nezabezpečenom záložným právom k nehnuteľnosti posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, nakoľko účastník konania počas rokovania o uzatvorení zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré sa uskutočnilo v rámci kontrolného zaobstarávania finančnej služby pod utajenou identitou medzi účastníkom konania a členom dohliadacieho tímu - XXXX XXXX dňa 22. 10. 2015, v domácnosti člena dohliadacieho tímu, XXX XXX XXX XXX XXXXXXXX, pri vyplňaní Klientskej karty svojvoľne znížil spotrebiteľom uvedenú sumu vo výške 200,00 eur, ktorá predstavovala mesačné výdavky spotrebiteľa na domácnosť, na sumu vo výške 20,00 eur;

§ 7 ods. 33 až 35 – požiadavky na pravidelné splácanie:

Ak je úver splácaný pravidelne, musí sa dodržať, že

a) úver je splácaný pravidelnými splátkami aspoň raz mesačne alebo raz ročne a

b) istina musí byť pravidelne a kontinuálne splácaná, t. j. po každej splátke musí byť nižšia; spláca sa povinne anuitným spôsobom; nemožno dohodnúť, že sa najprv vysplácajú všetky úroky a potom sa začne splácať istina.

Výnimky:

- úver pri ktorom spotrebiteľ splatil platbu aspoň vo výške 20% kúpnej ceny pred odovzdaním predmetu kúpy a zostatková hodnota úveru po tejto platbe neprevyšuje 80% kúpnej ceny
- došlo k odkladu alebo dočasnému zníženiu splátok úroku alebo istiny z dôvodu neočakávaných finančných ťažkostí spotrebiteľa, ktoré vznikli počas doby splácania spotrebiteľského úveru, alebo
- ide o obdobie nepresahujúce šesť mesiacov, ktoré zároveň nepresahuje obdobie 34% celej lehoty splatnosti spotrebiteľského úveru,
- lízing automobilu.

C.2. Neplatnosť zmluvy - bez povolenia

§ 11 ods. 3 ZoSÚ, § 15 ods. 3 zákona o ÚB

zmluva je neplatná

Ak vznikne spotrebiteľovi povinnosť vydať poskytnuté finančné plnenie, osoba, ktorá mu poskytla úver je povinná umožniť spotrebiteľovi uhradiť len skutočne poskytnuté finančné plnenie v splátkach a lehote, ktorá však nesmie byť kratšia ako lehota, v ktorej by mal spotrebiteľ vrátiť finančné plnenie, ak by neexistoval dôvod neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere; tým nie je dotknuté právo zmluvných strán dohodnúť sa na dlhšej lehote na vrátenie poskytnutého finančného plnenia a právo spotrebiteľa vrátiť poskytnuté finančné plnenie naraz alebo v splátkach v lehote kratšej, ako bola dohodnutá v zmluve podľa prvej vety.

Upozornenia NBS:

<https://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom-practicke-informacie/upozornenia-a-oznamenia/upozornenia-na-nepovolenu-cinnost-subjektov>

Upozorňujeme tiež spotrebiteľov, aby vopred neplatili žiadne kaucie alebo poplatky spoločnosti za to, aby im bol poskytnutý spotrebiteľský úver, pretože by sa mohli stať obeťou podvodu.

C.3. Neprijateľná zmluvná podmienka (NZP) – všeobecne o prieskume prijateľnosti

Na prieskum prijateľnosti zmluvnej podmienky musia byť splnené kumulatívne tieto predbežné podmienky:

- a) Ide o spotrebiteľskú zmluvu medzi dodávateľom a spotrebiteľom (§ 52 ods. 1, 3 a 4 OZ).
- b) Podmienka nebola individuálne dojednaná (dodávateľom vyrátiteľná domnienka, že ide o formulárovú podmienku).

Schéma postupu pri posudzovaní neprijateľnosti:

VŽDY sa skúma, či zmluvná podmienka spôsobuje **značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa**. Ak nie je splnené toto základné pravidlo, nejedná sa nikdy o NZP (generálne pravidlo).

Neprijateľnosť nepostačuje odôvodniť tým, že podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu (to je povinný atribút), ale je vždy potrebné relevantne odôvodniť, v čom značná nerovnováha spočíva.

Pri otázke, či podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu, treba predovšetkým zohľadniť právne predpisy, ktoré by sa uplatnili v prípade neexistencie zmluvnej podmienky. Na základe takejto porovnávacej analýzy je možné posúdiť, či a prípadne do akej miery je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie než právne postavenie zakotvené v platnom právnom poriadku. (Mohamed Aziz, C 415/2011)

Ako ďalšiu pomôcku/ kritérium skúmame, či dodávateľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s takouto podmienkou po individuálnom dojednaní. (Mohamed Aziz, C 415/2011)

Skúma sa, **či zmluvná podmienka je formulovaná zrozumiteľne** (v širšom kontexte v súvislosti so smernicou 93/13/EHS "in plain intelligible language", t.j. jasne a zrozumiteľne). (Van Hove, C 96/2014)

Ak je zmluvná podmienka nezrozumiteľná alebo nejasná a ak nejasnosť alebo nezrozumiteľnosť zmluvnej podmienky spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, možno ju vyhodnotiť ako NZP a nie je potrebné pokračovať v skúmaní ďalších dôvodov neprijateľnosti uvedených nižšie.

Ak je posudzovaná zmluvná podmienka zrozumiteľná, skúma sa, **či nie je vylúčená z možnosti preskúmania jej neprijateľnosti** v zmysle § 53 ods. 1 OZ (t.j. či sa netýka hlavného predmetu plnenia alebo primeranosti ceny).

Ak zmluvná podmienka spadá pod vylúčenie, nemožno ju preskúmať. Možno ju preskúmať len v prípade, ak nie je formulovaná určito, jasne a zrozumiteľne. (Matei C 143/2013, Kásler C 26/2013, Van Hove C 96/2014)

Ak zmluvná podmienka nie je vylúčená z posudzovania, skúma sa, **či sa zmluvná podmienka nachádza v demonštratívnom zozname NZP uvedených v § 53 ods. 4 OZ.**

Ak sa zmluvná podmienka nachádza v tomto zozname, nepristupujte k nej automaticky ako k neprijateľnej (gray list vs. black list), ale je veľké podozrenie na jej neprijateľnosť a treba sa na ňu zamerať a zároveň vždy tiež treba posúdiť, či sa na ňu nevzťahuje výnimka uvedená nižšie.

Ak sa zmluvná podmienka nenachádza v demonštratívnom zozname, treba posúdiť jej neprijateľnosť podľa generálnej klauzuly § 53 ods. 1 OZ.

Aj v prípade, že sa zmluvná podmienka nachádza v zozname uvedenom vyššie, vždy je potrebné preveriť, **či zmluvná podmienka nespĺňa výnimky z neprijateľnosti uvedené v § 53 ods. 12 až 15 OZ.**

Ak zmluvná podmienka splňuje všetky podmienky ustanovené niektorou z výnimiek, nepovažuje sa za NZP (nie bezvýnimočne, ale v zásade).

C.4. Neprijateľné zmluvné podmienky – príklady

C.4.1. Predčasné zosplatnenie úveru

§ 565 OZ – Ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

§ 53 ods. 9 OZ – Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

Východisko:

- sú prípustné aj iné dôvody ako omeškanie s úhradou dlhu (§ 53 ods. 9 OZ)

V prípade zmluvy o pôžičke alebo úvere je odklad splatnosti súčasťou špecifického plnenia veriteľa, resp. pojmovým znakom zmluvy. Preto je predčasné zosplatnenie funkčne ekvivalentné s trvalým vyviazaním sa veriteľa z povinnosti splniť záväzok (teda v podstate odstúpením od zmluvy) a vychádzame z toho, že by sa naň analogicky aplikovať podobné kritériá (a naopak).

(Napríklad Obchodný súd vo Viedni v rozhodnutí 43 Cg 50/16z z 29. 09. 2016 na zmluvné dojednanie, ktoré hovorilo o predčasnom zosplatnení, priamo aplikoval ustanovenie § 6 ods. 2 bodu 1 zákona o ochrane spotrebiteľov (KSchG) ktoré hovorí o neprijateľnosti zmluvných dojednaní, ktoré umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez dojednaného vecného dôvodu.)

Pri predčasnom zosplatnení (a aj pri odstúpení) budú považované za neprijateľné také zmluvné podmienky, ktoré:

- a) umožňujú predčasné zosplatnenie aj v prípade neospravedliteľného omylu, vyvolaného neúmyselne alebo v prípade neúmyselne vyvolaného omylu, ktorý je nepodstatný,
- b) uvádzajú príliš neurčité dôvody pre zosplatnenie
- c) uvádzajú nedostatočne závažné (materiálne) dôvody.
- d) umožňujú predčasné zosplatnenie bez poskytnutia dodatočnej lehoty na plnenie,

Dôvody predčasného zosplatnenia

Najčastejšie výhrady k dôvodom v praxi:

- rozpor s podmienkami § 53 ods. 9 OZ
- netransparentnosť dôvodov
- nedostatočná závažnosť dôvodov

(rozhodnutie SD EÚ C-421/14 Banco Primus)

Transparentnosť dojednaní

Rozhodnutiami SDEÚ bola postupne rozvinutá doktrína transparentnosti v spotrebiteľských dojednaniach [článok napíšem] podľa čl. 5 smernice 93/13 ako samostatného dôvodu neprijateľnosti. V našom právnom poriadku je príkaz transparentnosti transponovaný do § 4 ods. 6 zákona č. 250/2007 Z.z..

Akceleračné klauzuly by mali byť natoľko jednoznačné, aby spotrebiteľ vedel predvídať situácie, kedy sa aplikujú.

Z pohľadu transparentnosti potom budú problematické **klauzuly, ktoré operujú s príliš neurčitými dôvodmi akcelerácie**. Takými by mohli byť napríklad:

- „klient prestane spĺňať niektorú z podmienok stanovených pre poskytnutie úveru“, pokiaľ tieto podmienky nie sú presne stanovené a známe spotrebiteľovi pred uzavretím zmluvy,
- „klient nesplatí akýkoľvek svoj záväzok voči tretej osobe v lehote dlhšej ako 30 dní po dni splatnosti“

Kritérium podstatného porušenia

V rozhodnutí C-421/14 Banco Primus SDEÚ okrem iného stanovil, že „*pokiaľ ide o posúdenie vnútroštátnym súdom prípadne nekalej povahy podmienky týkajúcej sa splatnosti celého dlhu z dôvodu neplnenia povinností zo strany dlžníka počas určitého obdobia, je úlohou tohto súdu preskúmať, či možnosť predajcu alebo dodávateľa rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho, že si spotrebiteľ nesplnil povinnosť, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nesplnenie povinnosti dostatočne závažné z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatniteľných v danej oblasti pri neexistencii osobitných zmluvných ustanovení a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru*“.

Príklad:

Čl.I bod 10: Ak dôjde k akémukoľvek prípadu porušenia, napr. v prípade nesplácania pohľadávky riadne a včas je banka oprávnená postupovať v súlade s Úverovými podmienkami, VOP a všeobecne záväznými právnymi predpismi, najmä je oprávnená požadovať zaplatenie úrokov z omeškania, vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, postúpiť pohľadávku, uplatniť si svoje práva na Rozhodcovskom súde, na všeobecnom súde, vymáhať pohľadávku formou exekučného konania, poskytnúť informácie o tejto skutočnosti do spoločného registra bankových informácií;

Podľa Bodu 8.4. OP a obdobne podľa Bodu 7.6 VOP: Ak dôjde k akémukoľvek Prípady porušenia, Banka je oprávnená najmä: vyhlásiť mimoriadnu splatnosť Pohľadávky, vypovedať Úverovú zmluvu, odstúpiť od Úverovej zmluvy, započítať Pohľadávku Banky proti akejkolvek pohľadávke Dlžníka voči Banke, znížiť Výšku Úveru, požadovať zvýšenie Zabezpečenia, vypovedať poskytnutie Úveru až do doby, keď pominú skutočnosti, ktoré mali za následok zastavenie poskytnutia Úveru, požadovať od Dlžníka zaplatenie Poplatku v zmysle Sadzobníka, a to za každý Prípad porušenia aj

opakovane, zmeniť výšku Úrokovej sadzby a to aj počas Doby fixácie Úrokovej sadzby.

Bod 8.1, 8.2. OP PRÍPADY PORUŠENIA a obdobne podľa 7.6 VOP:

V zmysle tohto ustanovenia **sú prípadmi porušenia najmä** prípady označené ako prípady porušenia v úverovej zmluve a **nasledujúce prípady** ako napríklad **omeškanie Dlžníka so splatením Pohľadávky Banky alebo so zaplatením iného peňažného záväzku voči Banke o viac 3 mesiace, omeškanie Dlžníka so splácaním akejkoľvek inej pohľadávky Banky voči Dlžníkovi, omeškanie Dlžníka so splácaním svojich záväzkov voči svojim akýmkoľvek iným veriteľom, ak Banka zistí, že Dlžník je platobne neschopný alebo predĺžený, ak Dlžník vyhlási alebo uzná, že nie je schopný včas zaplatiť akýkoľvek svoj peňažný záväzok voči Banke, omeškanie akejkoľvek tretej osoby so splácaním pohľadávky Banky, ak tieto pohľadávky boli zabezpečené tým istým Zabezpečením, ak Dlžníkovi, záložcovi, ručiteľovi budú bez súhlasu Banky poskytnuté ďalšie úvery, ktoré podľa Banky ohrozia splatenie Pohľadávky Banky, ak Dlžník alebo osoba, ktorá poskytla Zabezpečenie Pohľadávky, poskytlí Banke nesprávne alebo neúplné údaje a podklady, ak osoba, ktorá poskytla Zabezpečenie Pohľadávky Banky, porušila svoje povinnosti, dohodnuté v zmluve, na základe ktorej vzniklo Zabezpečenie Pohľadávky Banky, ak akékoľvek vyhlásenie Dlžníka alebo Garanta sa ukáže ako nesprávne, nepresné, neúplné alebo zavádzajúce, ak Dlžník nesplnil alebo porušil podstatné povinnosti alebo zmluvné dojednania dohodnuté v Úverovej zmluve, Úverových podmienkach, VOP alebo zabezpečovacích zmluvách, ak Dlžník odvolá akékoľvek plnomocenstvo udelené Banke v Úverovej zmluve, zabezpečovacích zmluvách alebo vo VOP alebo Úverových podmienkach, ak sa Banka hodnoverným spôsobom dozvie o návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok Dlžníka alebo o návrhu na vyrovnanie/reštrukturalizáciu na majetok Dlžníka alebo o vstupe Dlžníka do likvidácie, alebo bol podaný návrh na začatie súdneho výkonu rozhodnutia alebo exekučného konania, ak Dlžník svojim konaním porušil, príp. nedodrжал zákon alebo iný všeobecne záväzný právny predpis a takéto konanie by mohlo viesť k ohrozeniu splatenia Pohľadávky Banky, ak dôjde k vzniku akejkoľvek inej okolnosti, ktorá podľa názoru Banky môže spôsobiť platobnú neschopnosť Dlžníka, ak Dlžník v prípade, že Úver bol dohodnutý ako Úver študentovi vysokej školy, ukončí štúdium na vysokej škole, s výnimkou riadneho ukončenia štúdia.**

Podľa Bodu 7.6 VOP tiež: ak Klient bez súhlasu Banky použije úver na iný ako dohodnutý účel, alebo ak Klient prekročil výšku dohodnutého úverového rámca, ak v majetkových pomeroch Klienta, záložcu, ručiteľa, nastalo podstatné zhoršenie, ktoré môže mať za následok ohrozenie schopnosti splatiť pohľadávku z úveru alebo môže byť ohrozené vlastníctvo k Zabezpečeniu úveru.

Bod 17.2. VOP : Banka je oprávnená **odstúpiť od Zmluvy, najmä :** a) ak sa banka hodnoverným spôsobom dozvedela o návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok Klienta alebo o návrhu na povolenie reštrukturalizácie Klienta alebo o vstupe Klienta do likvidácie, alebo bol podaný návrh na začatie súdneho výkonu rozhodnutia alebo exekučného konania alebo dobrovoľnej dražby na majetok Klienta.

Tieto zmluvné podmienky, tak ako sú koncipované, sú nejasné a neprimerané a jednoznačne stavajú spotrebiteľa do nevýhodnejšej pozície oproti veriteľovi, a to osobitne pokiaľ ide o právo banky

vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru, odstúpiť od zmluvy alebo ju vypovedať, i prípade menej závažného porušenia zmluvy zo strany spotrebiteľa, ako i z dôvodov, ktoré nespočívajú v porušení jeho zmluvnej povinnosti ako napríklad nesplácanie jeho záväzkov voči jeho iným veriteľom alebo nesplácanie záväzkov zo strany tretích osôb voči banke ak tieto pohľadávky boli zabezpečené tým istým zabezpečením.

Vo všeobecnosti možno konštatovať vo vzťahu ku všetkým vyššie citovaným zmluvným podmienkam, že spôsobujú v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka **značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa**, keďže umožňujú vyhlásenie predčasnej splatnosti celého úveru z dôvodov, ktoré sú formulované príliš široko, nejednoznačne a môžu byť zo strany banky uplatnené svojvoľne. Predmetné zmluvné podmienky sú v dôsledku uvedeného netransparentné, a preto neprijateľné. V tejto súvislosti sa poukazuje na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 23. apríla 2015 vo veci C-96/14 Jean-Claude Van Hove proti CNP Assurances SA, v ktorom Súdny dvor spresnil, že požiadavka transparentnosti zmluvných podmienok stanovená Smernicou 93/13 nemôže byť obmedzená len na ich zrozumiteľnosť z formálneho a gramatického hľadiska. Naopak, keďže systém ochrany zavedený Smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s podnikateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, najmä pokiaľ ide o úroveň informovanosti, táto požiadavka transparentnosti sa musí chápať široko (obdobne aj v rozsudku Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, ako aj Matej, C-143/13). Ďalej Súdny dvor Európskej únie rovnako zdôraznil, že zmluvné podmienky možno považovať za sformulované jasne a zrozumiteľne, ak sú pre spotrebiteľa zrozumiteľné nielen z gramatického hľadiska, ale zároveň transparentne opisujú konkrétne fungovanie poistného mechanizmu s prihliadnutím na zmluvný rámec, do ktorého patria, aby spotrebiteľ bol schopný na základe jasných a zrozumiteľných kritérií posúdiť hospodárske dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú. Pokiaľ to tak nie je, vnútroštátny súd môže posúdiť prípadný klamlivý charakter dotknutej podmienky. Súdny dvor Európskej únie pritom ustálil, že zmluvné podmienky musia byť „vždy“ formulované jasne a zrozumiteľne (Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13).

Zároveň jednotlivé dôvody predčasného ukončenia zmluvy musia byť natoľko závažné, aby odôvodnili tak zásadné následky pre spotrebiteľa, ako je strata výhody splátok, aj v súlade so závermi rozsudku SD EÚ 421/14, kde súd uvádza: „je úlohou súdu preskúmať, či možnosť predajcu alebo dodávateľa rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho, že si spotrebiteľ **nesplnil povinnosť, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu podstatná**, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nesplnenie povinnosti **dostatočne závažné** z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky, či táto možnosť predstavuje **odchýlku od právnych predpisov** uplatniteľných v danej oblasti pri neexistencii osobitných zmluvných ustanovení a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru.“

K odôvodneniu neprijateľnosti (hrubej nerovnováhe) jednotlivých zmluvných podmienok sa uvádza:

Zmluvná podmienka, v ktorej si banka dojednala pre prípad oneskorenia so splatením (nesplácanie pohľadávky riadne a včas) právo na zosplatenie celého úveru, spôsobuje v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka **značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa**, nakoľko sa neprimerane v jeho neprospech odchyľuje od ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. S poukazom na uvedené ustanovenie Občianskeho zákonníka, ak

ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ (teda aj účastník konania) uplatniť právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Nepostačuje preto akékoľvek omeškanie spotrebiteľa s úhradou záväzku.

Zmluvná podmienka umožňuje banke vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru v prípade uvedenia neúplnosti alebo nesprávnosti akéhokoľvek podkladu, akéhokoľvek vyhlásenia, hoci sa môže jednať o údaj, ktorý je pre poskytnutie úveru alebo trvanie úverového vzťahu nerelevantný. Zmluvná podmienka je pre spotrebiteľa nepredvídateľná, nejednoznačná v určení jeho povinností a môže spôsobovať závažné dôsledky (zosplatnenie úveru) z dôvodov, ktoré nezodpovedajú miere porušenia, čím dochádza k **hrubej nerovnováhe v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa**.

Zmluvná podmienka ďalej umožňuje účastníkovi konania, aby uplatnil právo na vyhlásenie predčasnej splatnosti celého úveru pri porušení akejkoľvek povinnosti (k akémukoľvek prípadu porušenia) zo strany spotrebiteľa bez toho, aby boli tieto povinnosti konkrétne špecifikované a bez zohľadnenia, či porušenie povinností je dostatočne závažné na to, aby bol odôvodnený následok, ktorým je zosplatnenie úveru.

Zmluvná podmienka, ktorá umožňuje predčasné zosplatnenie úveru v prípade exekučného konania navyše nezohľadňuje situácie, kedy exekučné alebo iné konanie uvedené v tejto zmluvnej podmienke voči spotrebiteľovi bude neoprávnené a bude súdom zastavené alebo sa bude jednať o exekučné konania s pohľadávkami nepatrného rozsahu, kedy majetková situácia spotrebiteľa nemusí byť zhoršená významným spôsobom natoľko, aby predčasné zosplatnenie úveru bolo dôvodné. Spotrebiteľ tak stráca výhodu splácania v splátkach a môže sa tak ocitnúť vo veľmi ťažkej situácii, a to aj v prípade, kedy z jeho strany nedošlo k omeškaniu so splácaním spotrebiteľského úveru alebo k porušeniu iných povinností vyplývajúcich zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

V rámci odôvodnenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v časti týkajúcej sa konkurzného konania sa uvádza, že splatnosť záväzkov v prípade konkurzu je špeciálne upravená v zákone č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého splatnosť pohľadávok nastáva až vyhlásením konkurzu (§ 46 ods. 1 zákona), nie začatím konkurzného konania, ani podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu, ani momentom, kedy sa veriteľ dozvie o konkurze a pod., čo znamená, že v tomto smere sa zmluvná podmienka odchyľuje od ustanovení zákona v neprospech spotrebiteľa.

Zmluvná úprava umožňujúca predčasné zosplatnenie z dôvodu, že spotrebiteľ (alebo dokonca tretia osoba) poruší záväzky z iného zmluvného vzťahu, je neprijateľná vzhľadom na to, že účastník konania automaticky prepája oprávnenie na predčasné zosplatnenie úveru ne/plnením povinnosti z iného záväzkového vzťahu alebo zo strany inej osoby. Predmetná zmluvná podmienka pritom účastníkovi práve takýto postup umožňuje, preto ju považujeme za **hrubo nevyváženú v neprospech spotrebiteľa**.

! Pokiaľ ide o ďalšie spôsoby predčasného ukončenia zmluvy (výpoveď, odstúpenie), tieto vyvolávajú pre spotrebiteľa rovnaké dôsledky ako predčasné zosplatnenie úveru, preto sú na ne kladené rovnaké požiadavky ako na podmienky predčasného zosplatnenia a vzťahujú sa na ne všetky vyššie uvedené dôvody neprijateľnosti.

Dôležitosť rovnakého prístupu pre odstúpenie (t.z. že odstúpenie musí naplňovať rovnaké požiadavky ako predčasné zosplatnenie) bude ešte naliehavejšia v novom OZ, pokiaľ prejde princíp ex nunc účinkov pri odstúpení, nakoľko veritelia začnú tento inštitút využívať namiesto predčasného zosplatnenia. Doteraz ho uplatňujú len výnimočne, nakoľko kvôli ex tunc účinkom sú spochybnené nároky z odstúpenej zmluvy (predovšetkým príslušenstvo, zmluvné pokuty a pod.)

Za neprijateľné nepovažujeme napríklad:

- *(nedodržanie účelu) klient bez predchádzajúceho súhlasu banky použil poskytnuté peňažné prostriedky v rozpore so zmluvou o úvere na iný ako dohodnutý účel;*

pretože v § 507 ObZ je právna úprava s obdobnými účinkami – je to dôvod priamo definovaný ako dôvod odstúpenia,

- *(nepoistenie zálohu) zánik poistenia zálohu, alebo nezaplatenie poistného za poistenie zálohu riadne a včas;*

pretože chýba značná nerovnováha – došlo k oslabeniu zabezpečenia úveru; uvažovať sa dá o možnej nerovnováhe je len pri nezaplatení poistného, pretože to nemusí vyvolať účinky zániku poistenia,

- *(zhoršenie zabezpečenia) zanikne záloh, zmenší sa jeho hodnota v porovnaní s jeho hodnotou v deň uzatvorenia zmluvy o úvere nakoľko, že nepostačuje na krytie aktuálneho zostatku dlžnej pohľadávky, zanikne právo banky na uspokojenie alebo nastanú také iné okolnosti, ktoré vylúčia alebo obmedzia uspokojenie banky zo zálohu alebo vyjde najavo, že právo banky na uspokojenie zo zálohu nebolo riadne zriadené, nevzniklo alebo nenadobudlo účinnosť a klient bez zbytočného odkladu neposkytne banke náhradné zabezpečenie;*

pretože to je obdoba úpravy v § 505 ObZ (priamo definovaný ako dôvod odstúpenia)

- omeškanie s úhradou dlhu v súlade s § 53 OZ
- dôvod pre výpoveď podľa § 14 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. pri zachovaní štandardu tu uvedeného
- ospravedlniteľný podstatný omyl banky pri uzatváraní zmluvy

C.4.2. Započítavanie pohľadávok

Najčastejšie výhrady:

- započítavanie pohľadávok neprípustných na vykonanie jednostranného započítania podľa § 580 a nasl. OZ
- rozpor s § 361 ObZ
- nevykonanie riadneho započítacieho prejavu
- nerešpektovanie nepostihnuteľného minima (v spojení s § 104 ods. 1 Exekučného poriadku)

- neurčitost' „dohôd o započítaní“ vykonávaných paušálne a vopred

Príklad

Bod 14.1 VOP: *Vzhľadom na zákonnú povinnosť Banky postupovať pri výkone bankových činností obozretne, je Banka oprávnená kedykoľvek započítať akékoľvek svoje Pohľadávky voči Klientovi proti akýmkoľvek pohľadávkam tohto Klienta voči Banke, a to bez ohľadu na to, či sú budúce, súčasné splatné, nesplatné, postihnuteľné výkonom záložného práva, premlčané alebo nepremľčané.*

Bod 7.3.2 VOP: *Pohľadávku z úveru, ktorá sa skladá z istiny, jej súčastí a príslušenstva spláca Klieť pravidelnými splátkami, s periodicitou dohodnutou v základných podmienkach zmluvy o úvere - započítaním pohľadávky z akéhokoľvek účtu zriadeného Bankou voči Pohľadávke Banky zo zmluvy úvere alebo jej časti; pre započítací prejav bude dostatočné následné doručenie výpisu, z ktorého bude zrejmý deň a rozsah započítania.*

Bod 7.3.7.VOP: *Pohľadávka z úveru sa môže splácať aj iným spôsobom (napr. započítaním pohľadávky Klienta z akéhokoľvek účtu Klienta vedeného Bankou proti Pohľadávke z úveru alebo jej časti; pre započítací prejav bude dostatočné následné doručenie výpisu z príslušného účtu Klienta, ktorého bude zrejmý deň a rozsah započítania pohľadávok), ak s tým Banka súhlasí.*

Bod 16.1.2 VOP: *Pohľadávky Banky zodpovedajúce Poplatkom sú splatné k uvedenému dátumu a banka je oprávnená odpísať sumu z ktoréhokoľvek účtu Klienta alebo započítať ju proti pohľadávkam Klienta voči Banke vyplývajúcich z ktoréhokoľvek účtu Klienta.*

Bod 5.5 OP Splácanie splátkového úveru:

5.5.6: *Ak ku dňu splatnosti splátky, Splatnosti úrokov, splatnosti Úrokov z omeškania, Úrokov z prečerpania, Poplatkov a iných nákladov Banky spojených s Úverom nebude na účte pre splácanie dostatok prostriedkov na ich úhradu, Banka je oprávnená, nie však povinná, uspokojiť splatné splátkové úroky, Úroky z omeškania, Úroky z prečerpania, Poplatky a iné náklady Banky spojené s Úverom odpísaním z akéhokoľvek účtu vedeného Bankou pre Dlžníka alebo Garanta, a to aj bez predloženia prevodného príkazu Dlžníkom alebo Garantom v zmysle ustanovenia § 3 ods. 2 písm. c) zákona 492/2009 Z.z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, k čomu Dlžník týmto dáva Banke svoj neodvolateľný súhlas.*

Ustanovenie bodu 14.1 VOP je v priamom rozpore s ustanovením § 581 Občianskeho zákonníka, pričom sa odchyľuje na neprospech spotrebiteľa. Preto zmluvnú podmienku považujeme za neprijateľnú s poukazom na závery rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 14. marca 2013 vo veci C-415/11 Mohamed Aziz proti Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa), v zmysle ktorého sa za neprijateľnú považuje také zmluvná podmienka, ktorá sa odchyľuje od noriem zákona v neprospech spotrebiteľa.

Pokiaľ ide o bod 7.3.2 VOP, bod 16.1.2 VOP a Bod 5.5 OP, poukazujeme tiež na to, že prednostná aplikácia Občianskeho zákonníka pred Obchodným zákonníkom výrazne limituje možnosti jednostranného započítavania pohľadávok banky voči pohľadávkam spotrebiteľa napr. pohľadávky

banky z poskytnutého úveru voči pohľadávkam klienta voči banke z vkladov (Občiansky zákonník vylučuje započítavanie takýchto pohľadávok v ustanovení § 581 ods. 2).

Možnosti jednostranného započítania úverovej pohľadávky s pohľadávkou z bežného a vkladového účtu sú limitované aj v zmysle Obchodného zákonníka (ustanovenie § 361 ObZ), keď banka banka, ktorá vedie na základe zmluvy pre druhú stranu bežný alebo vkladový účet, môže použiť peňažné prostriedky na týchto účtoch iba na započítanie svojej vzájomnej pohľadávky, ktorú má voči majiteľovi účtu podľa zmluvy o vedení týchto účtov.

Prelomenie tohto obmedzenia je možné len dohodou účastníkov zmluvy. Inými slovami, podľa Občianskeho zákonníka nestačí tzv. bianco dohoda strán v zmluve alebo VOP o možnosti kedykoľvek v budúcnosti započítavať akékoľvek vzájomné pohľadávky, ale dohoda sa musí uzatvoriť vždy pred každým reálnym úkonom započítania. Keďže započítania podľa Občianskeho zákonníka si vždy pred ich realizáciou vyžadujú dohodu strán.

Dohoda o kompenzácii, rovnako ako akákoľvek iná dohoda musí spĺňať požiadavky stanovené v § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka, musí byť najmä určitá, zrozumiteľná, čo citované ustanovenie VOP nespĺňa, nakoľko z neho nie je zjavné, aká pohľadávky, v akej výške a voči akej pohľadávke v akej výške sa má započítať.

Zároveň poukazujeme na skutočnosť, že ustanovenie neumožňuje rovnaký postup pre započítanie spotrebiteľovi.

Okrem uvedeného, považujeme za dôležité zdôrazniť, že ako neprijateľné hodnotíme akékoľvek zmluvné ustanovenie o započítaní, ktoré by umožňovalo banke siahnuť na finančné prostriedky spotrebiteľa v rozsahu väčšom, ako by dovoľoval výkon exekúcie. A to s poukazom na ustanovenie § 581 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré zakazuje započítanie voči pohľadávkam, ktoré nie je možné postihnúť výkonom rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že započítanie pohľadávky banky voči pohľadávke z účtu spotrebiteľa spôsobuje vo svojej podstate rovnaké následky ako výkon exekúcie. Preto ani postup banky nemôže byť svojvoľný a nekontrolovaný a nemôže ľubovoľne siahnuť na majetok spotrebiteľa len z dôvodu, že tento u nej vedie svoj účet. Takýmto postupom banky by dochádzalo k obchádzaniu ustanovení Exekučného poriadku a zároveň k možnému spôsobeniu závažných následkov pre spotrebiteľa, ktorý by mohol byť, v rozpore s účelom ustanovení Exekučného poriadku, úplne zbavený prístupu k akýmkoľvek finančným prostriedkom.

C.4.3. Upomienky

Vzorový text VOP:

Poplatok za upomienku je vo výške 30 Eur za každú vystavenú upomienku.

Veriteľ je oprávnený vyzvať Dlžníka na úhradu omeškanej sumy upomienkou aj opakovane a požadovať od Dlžníka úhradu poplatku za vystavenie každej upomienky podľa Sadzobníka a Dlžník je povinný tento poplatok Veriteľovi zaplatiť.

Dôvody neprijateľnosti:

Vychádzame z toho, že upomienka má informatívny charakter a musí byť veriteľom dobromyseľne uplatňovaná. Predmetom zmluvného dojednanja, ktorým sa veriteľ so spotrebiteľom dohodnú na zasielaní upomienok, je záväzok veriteľa za presne stanovených podmienok vyhotoviť a zaslať upomienku spotrebiteľovi, pričom účelom zaslania upomienky je informovať spotrebiteľa o omeškaní so splatením splátky na základe, ktorej spotrebiteľ uhradí omeškanú čiastku. Ak má upomienka informatívny charakter, je možné náklady na ňu považovať za náklady spojené s uplatňovaním pohľadávky (§ 121 ods. 3 OZ ako príslušenstvo pohľadávky). V tomto prípade je možné priznať len skutočné náklady upomienky.

Ak má zmluvné ustanovenie o upomienke charakter, že dlžník je povinný zaplatiť vždy paušalizovanú sumu, ktorá bez pochybností prevyšuje bežné priame náklady upomínania (napr. 30 eur), prípadne sa dokonca cena za ďalšiu upomienku zvyšuje (napr. za prvú upomienku 30 eur, za každú ďalšiu 60 eur), tak poplatok za upomienku považujeme za zmluvnú pokutu (za porušenie povinnosti zaplatiť splátku včas).

Poplatok za upomienku sa v takom prípade:

- Zarátava sa do „sankčného stropu“ - § 53b ods. 1 OZ, § 3a nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- Predmetné zmluvné dojednanie musí byť transparentné. To znamená, že musí byť zrejmé kedy, koľko dní po vzniku omeškania s plnením splátky, a ako často, vzniká veriteľovi oprávnenie zaslať spotrebiteľovi upomienku. Zároveň musí byť zo zmluvného dojednanja zrejmá výška poplatku za vyhotovenie a zaslanie upomienky.

C.4.4. Jednostranné zmeny

Základným princípom civilného práva je princíp *pacta sunt servanda*, ktorý hovorí, že zmluvy sa majú dodržiavať. Z neho vyplýva zásada nezmeniteľnosti zmluvy jednostranným úkonom zmluvnej strany. Tá je vyjadrená najmä v § 493 OZ a § 516 ods. 1 OZ. Z tejto zásady existujú zákonné výnimky, ktorých účelom je prispôbienie existujúceho kontraktu zmeneným podmienkam (nastolenie rovnováhy plnenia a protiplnenia). V rámci zmluvnej voľnosti si strany taktiež môžu dohodnúť ďalšie podmienky, za ktorých jedna alebo obe strany môžu zmeniť obsah zmluvy jednostranným úkonom.

Akákoľvek jednostranná zmena musí mať základ buď v zákone alebo v zmluve.

Základným kritériom posudzovania oprávnenosti nároku na vykonanie jednostrannej zmeny je **prijateľnosť zmenovej klauzuly v zmysle § 53** Občianskeho zákonníka a ďalej tiež súlad s požiadavkami osobitných zákonných predpisov.

§ 53 ods. 4 písm. i) OZ

*Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa **považujú** najmä ustanovenia, ktoré umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky **bez dôvodu dohodnutého v zmluve**.*

Dôvod zmeny musí byť dostatočne transparentný a v zmluvnej podmienke výslovne uvedený. Nestačí preto, aby zmluvná podmienka len zopakovala všeobecný zmluvný pojem vecného dôvodu. Vecnosť

dôvodu znamená, že má objektívnu povahu, teda príčina leží mimo konania dodávateľa, je nezávislá od jeho vôle.

Táto príčina by nemala predstavovať riziko, ktoré by z povahy zmluvy mal znášať dodávateľ.

Príklady zlej praxe – klauzuly, ktoré umožňujú zmenu zmluvy z dôvodu

- “vecného dôvodu”,
- zmeny obchodnej politiky,
- rozhodnutia predstavenstva.

Neprijateľnosť v dôsledku v zmluve príliš neurčito vymedzeného dôvodu zmeny nemožno konvalidovať tým, že dodávateľ dôvod konkretizuje následne v oznámení.

VÝNIMKY:

§ 53 ods. 15 OZ

Za neprijateľnú podmienku podľa odseku 4 písm. i) sa **nepovažuje** podmienka, podľa ktorej si

a) dodávateľ finančných služieb podľa osobitného predpisu **vyhradzuje právo z vážneho objektívneho dôvodu bez oznámenia zmeniť úrokovú sadzbu alebo výšku iných poplatkov** za finančné služby podľa osobitného predpisu, ktoré má platiť spotrebiteľ alebo dodávateľ, **ak súčasne sa dodávateľ zaviazá bez zbytočného odkladu o tom a o možnosti spotrebiteľa vypovedať spotrebiteľskú zmluvu písomne informovať spotrebiteľa a ak spotrebiteľ má právo bezplatne a s okamžitou účinnosťou vypovedať túto zmluvu,**

b) dodávateľ finančných služieb podľa osobitného predpisu si vyhradzuje právo meniť jednostranne podmienky spotrebiteľskej zmluvy **na dobu neurčitú, ak sa od dodávateľa vyžaduje, aby o tom a o možnosti spotrebiteľa vypovedať túto zmluvu bez zbytočného odkladu písomne informoval spotrebiteľa, a ak spotrebiteľ má právo bezplatne a s okamžitou účinnosťou vypovedať túto zmluvu.**

O existencii **vážneho objektívneho dôvodu podľa písm. a) je poskytovateľ povinný informovať v oznámení** tak, aby mohol spotrebiteľ uvážiť, či tento dôvod skutočne existuje. Pre splnenie podmienky tohto ustanovenia je preto potrebné, aby klauzula ukladala poskytovateľovi povinnosť v oznámení tento dôvod poskytnúť. Nestačí, že dôvod v čase oznámenia objektívne existoval.

Aby zmenová klauzula prešla testom prijateľnosti a splnila požiadavky pre výnimku podľa § 53 ods. 15 a) alebo b), musí v nej byť explicitne zakotvené všetko, čo predmetné ustanovenie vyžaduje (časti označené šedou). Nepostačuje iba faktické naplnenie požiadaviek pri uskutočňovaní jednostrannej zmeny.

Zároveň

- výnimka v písm. a) sa týka len úrokovej sadzby a o poplatkov (nie iných dojednaní) a

- **výnimka v písm. b) sa týka aj iných dojednaní (vrátane úrokovej sadzby a poplatkov), ale musí to byť výlučne zmluva na dobu neurčitú.**

Pri zmluve na dobu určitú teda možno meniť len úrokovú sadzbu a poplatky podľa písm. a) alebo musí zmenová klauzula vyhovovať § 53 ods. 4 písm. i), t.z. musí v nej byť výslovne dojednaný konkrétny (vecný) dôvod zmeny už priamo v zmluve.

Oznámenie jednostrannej zmeny

Pokiaľ zmenová klauzula platne zakladala právo dodávateľa jednostranne zmeniť podmienky spotrebiteľského zmluvného vzťahu jednostrannou zmenou spotrebiteľskej zmluvy, **riadne oznámenie takejto zmeny** spotrebiteľovi zakladá právo dodávateľa tieto zmenené podmienky voči spotrebiteľovi uplatňovať.

Z Občianskeho zákonníka je možné indukciou odvodiť zásadu, že zmluvnú stranu môžu zaväzovať iba také zmluvné ustanovenia, s ktorými mala možnosť sa vopred oboznámiť. Toto pravidlo je chránené proti zmluvnému prelomeniu zákazom zmluvných podmienok, ktoré má spotrebiteľ plniť a s ktorými nemal možnosť sa oboznámiť pred uzavretím zmluvy (§ 53 ods. 4 písm. a) OZ) alebo ktoré požadujú od spotrebiteľa uhradenie plnení, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzavretím zmluvy preukázateľne informovaný (§ 53 ods. 4 písm. v) OZ). Oznámenie o vykonaní tohto oprávnenia je preto nutnou podmienkou zmeny obsahu zmluvy.

Pokiaľ sa pre zmenu zmluvy vyžaduje existencia aprobovaného dôvodu, je nevyhnutnou obsahovou náležitosťou oznámenia **aj dostatočne určité a zrozumiteľné objasnenie dôvodu** zmeny. Na základe oznámenia by mal byť spotrebiteľ schopný posúdiť, či došlo k naplneniu dôvodu uvedeného v zmenovej klauzule.

Pokiaľ zo zmenovej klauzuly vyplýva **právo na výpoveď zmluvy**, musí byť táto skutočnosť uvedená v oznámení.

Oznámenie o zmene **nemusi nutne obsahovať celú zmenu v jej úplnosti**. Musí však obsahovať podstatné informácie o vykonanej zmene. Pokiaľ oznámenie obsahuje podstatné informácie, je možné na oznámenie detailov využiť techniku odkazu podobne, ako je to pri inkorporácii všeobecných obchodných podmienok. Odkaz však nesmie spotrebiteľovi neprímerane sťažiť získanie kompletnej informácie.

Pokiaľ ale chce poskytovateľ finančnej služby využiť niektorú z výnimiek podľa § 53 ods. 15 OZ, musí mať oznámenie **písomnú** formu, a to aj vtedy, pokiaľ zmluva nemá písomnú formu.

Ustanovenie § 19 ods. 1 **zákona o ÚB** vyžaduje informáciu o zmene úrokovej sadzby úveru na bývanie **v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu**, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

Podľa ustanovenia **§ 12 ods. 1 ZoSÚ** je veriteľ povinný informovať spotrebiteľa o každej zmene úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru **v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu**, ktoré je dostupné spotrebiteľovi (...). Informácia zahŕňa výšku splátok, ktoré sa majú zaplatiť po tom, ako nadobudne účinnosť nová úroková sadzba spotrebiteľského úveru, a ak sa počet alebo frekvencia splátok zmení, podrobnosti o ich počte a frekvencii.

Osobitne pre úver formou povoleného prečerpania ustanovenie § 10 ods. 3 ZoSÚ ustanovuje, že veriteľ je povinný oznámiť spotrebiteľovi aj písomne alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi, zvýšenie úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru alebo iných splatných poplatkov. Požiadavka na formu by sa mala obsahovo zhodovať s ustanovením § 12 ods. 1 ZoSÚ.

Odišne je veriteľ povinný informovať v prípade, ak úrokovú sadzbu naviazal na referenčnú úrokovú sadzbu. V takom prípade sa podľa ustanovenia § 12 ods. 2 ZoSÚ môže s dlžníkom dohodnúť, že informácia o zmene úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru sa bude spotrebiteľovi poskytovať pravidelne prostredníctvom výpisu z účtu. Informáciu o novej referenčnej sadzbe je veriteľ povinný súčasne sprístupniť na svojom webovom sídle a aj vo svojich prevádzkových priestoroch.

Pojem lehota bez zbytočného odkladu vyjadruje najkratšiu možnú lehotu vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam prípadu. Účelom tak krátkej lehoty je minimalizovať dobu, po ktorú sa každá zmluvná strana riadi odlišnými podmienkami. Osobitné predpisy stanovujú minimálne lehoty na oznámenie jednostrannej zmeny (Podľa ustanovenia § 19 ods. 1 zákona o ÚB je veriteľ povinný počas doby trvania zmluvy o úvere na bývanie informovať spotrebiteľa o každej zmene úrokovej sadzby úveru na bývanie najmenej **dva mesiace** pred nadobudnutím účinnosti tejto zmeny, ak odsek 3 neustanovuje inak. Podľa ustanovenia § 12 ods. 1 ZoSÚ je veriteľ povinný informovať spotrebiteľa o každej zmene úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru **najmenej 15 dní** pred nadobudnutím účinnosti tejto zmeny. **Pri zmene iných zmluvných podmienok** než je úroková sadzba sa uplatní všeobecná úprava, teda lehota by mala byť **primeraná**.)

! Zásadné obmedzenie rozsahu zmeny obsahuje zákon o ÚB.

Podľa ustanovenia § 13 ods. 6 zákona o ÚB podstatné náležitosti zmluvy o úvere na bývanie je možné meniť len formou uzavretia dodatku k zmluve alebo uzavretím novej zmluvy; to neplatí, ak ide o zmenu úrokovej sadzby od okamihu uplynutia doby fixácie úrokovej sadzby. Podstatnými náležitosťami zmluvy o úvere na bývanie na účely podľa prvej vety sú náležitosti uvedené v odseku 4 písm. a), e), f), i), j), l), m), o), q) a v).

Dodávateľ teda nemôže v zmluve o úvere na bývanie jednostranne zmeniť

- druh úveru na bývanie,
- dobu trvania zmluvy o úvere a termín konečnej splatnosti úveru na bývanie,
- celkovú výšku a konkrétnu menu úveru na bývanie a podmienky upravujúce jeho čerpanie,
- presné označenie nehnuteľnosti určenej na bývanie, na ktorú sa poskytuje úver na bývanie,
- úrokovú sadzbu úveru na bývanie, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorú je výška úrokovej sadzby úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby úveru na bývanie, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby úveru na bývanie, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách úveru na bývanie,
- ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o úvere na bývanie; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,

- výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na bývanie na účely jeho splatenia, spôsob zúčtovania jednotlivých položiek splátky,
- súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny,
- úrokovú sadzbu, ktorá sa použije pri omeškaní spotrebiteľa s platením splátok, a spôsob jej úpravy a poplatky pri neplnení zmluvy o úvere na bývanie,
- právo na splatenie úveru na bývanie pred lehotou splatnosti, postup pri takom splatení úveru na bývanie a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie úveru na bývanie pred lehotou splatnosti podľa § 18.

Toto ustanovenie tak delí obsah zmluvy o úvere na bývanie z hľadiska možnosti jednostrannej zmeny do troch skupín:

1. podstatné náležitosti, ktoré sú jednostranne nezmeniteľné,
2. úroková sadzba úveru od okamihu uplynutia doby fixácie, ktorú je možné meniť iba postupom podľa § 19 ZÚB,
3. ostatné náležitosti zmluvy o úvere na bývanie, ktoré je možné meniť spôsobom ako pri iných zmluvách o finančných službách.

Úpravy ceny plnenia podľa zmluvy, ktoré sú vykonané na základe zmluvnej doložky stanovujúcej, že uvedená úprava závisí od objektívneho indexu spotrebiteľských cien zostaveného verejným orgánom, **nepredstavujú jednostrannú zmenu zmluvných podmienok** v zmysle § 53 ods. 4 písm. i) Občianskeho zákonníka, a to ani vtedy, ak má dodávateľ na výber, či úpravu vykoná alebo nie.

POZNÁMKA K § 37 ZÁKONA O BANKÁCH

§ 37 ods. 1 zákona o bankách uvádza:

Banka a pobočka zahraničnej banky sú povinné na svojej internetovej stránke a vo svojich prevádzkových priestoroch zrozumiteľne informovať písomnou formou v slovenskom jazyku o podmienkach na prijímanie vkladov, poskytovanie úverov a vykonávanie všetkých ďalších obchodov a o ich cenách vrátane uvedenia príkladov. O každej zmene svojich obchodných podmienok na vykonávanie obchodov a o zmene cien obchodov je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná informovať spôsobom uvedeným v predchádzajúcej vete, a to najmenej 15 dní pred nadobudnutím účinnosti príslušnej zmeny, ak osobitný predpis neustanovuje inak alebo ak sa banka alebo pobočka zahraničnej banky nedohodla so svojím klientom inak.

Upozorňujeme na možnú účelovú obranu, že v prípade bánk postačuje pre jednostrannú zmenu naplnenie štandardov uvedených v § 37, ako osobitnej úprave.

§ 37 však nestanovuje pravidlá, ktoré banke zabezpečia vykonanie platnej jednostrannej zmeny (a prijateľnej vo vzťahu k spotrebiteľom). Ustanovuje iba dodatočné informačné povinnosti banky, ktoré je banka povinná plniť popri všetkých požiadavkách uvedených vyššie, vrátane platnej zmenovej klauzuly a riadneho oznámenia zmeny.

D. Zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere

Poznámky k ukončeniu viazaných zmlúv:

Ide o zmluvu kde sa dojednáva spotrebiteľský úver výhradne na financovanie zmluvy o kúpe konkrétneho tovaru alebo poskytnutí konkrétnej služby, pričom tieto dve zmluvy tvoria obchodný celok (§ 15 ZoSÚ).

§ 15 ods. 3 ZoSÚ

Ak spotrebiteľ odstúpil od zmluvy o kúpe tovaru alebo poskytnutí služby a ak cena tovaru alebo služby je hrazená plne alebo čiastočne spotrebiteľským úverom na základe zmluvy podľa odseku 1, zaniká tiež táto zmluva.

§ 52a OZ (ak spotrebiteľ odstúpil od úverovej zmluvy, napríklad do 14 dní podľa § 13 ZoSÚ)

(1) Ak sú uzavreté viaceré spotrebiteľské zmluvy pri tom istom rokovaní alebo sú zahrnuté do jednej listiny, posudzuje sa každá z týchto zmlúv samostatne.

(2) Ak však z povahy zmlúv alebo stranám známeho účelu zmlúv uvedených v odseku 1 pri ich uzavretí zrejme vyplýva, že tieto zmluvy sú od seba vzájomne závislé, vznik každej z týchto zmlúv je podmienkou vzniku ostatných zmlúv. Zánik jednej z týchto zmlúv iným spôsobom než splnením alebo spôsobom nahrádzajúcim splnenie spôsobuje zánik ostatných závislých zmlúv, a to s obdobnými právnymi účinkami.

K tomu pozri rozsudok NS SR 8Sžo/2/2013 (AAA Auto)

Osobitné ustanovenia k lízingu (možnosť „balónovej“ splátky)

- Balónová splátka je zakázaná v § 7 ods. 33 ZoSÚ, výnimka pre lízing je v § 7 ods. 35 písm. c) – musí ísť o lízing s aspoň 10% akontáciou a každý rok musí byť splatených aspoň 10% istiny úveru; v takom prípade môže splatiť balónovú splátku na konci, zobrať si nový úver, odkúpiť automobil alebo vrátiť auto predajcovi a vymeniť ho za nový model

E. Vymáhanie pohľadávok z úveru pre spotrebiteľa

E.1. Prečo musia mať inkasné spoločnosti povolenie veriteľa podľa § 20 ZoSÚ?

§ 17 ZoSÚ (novela č. 438/2015 Z. z. účinná 23. 12. 2015)

Práva vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere neprechádzajú a veriteľ ich nemôže previesť na tretiu osobu; to neplatí, ak prechádza alebo sa postupuje pohľadávka so všetkými právami s ňou spojenými a

a) ide o prechod alebo postúpenie z veriteľa oprávneného poskytovať spotrebiteľský úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu^{18b)} na veriteľa podľa § 20 ods. 1 písm. a), banku, zahraničnú banku alebo pobočku zahraničnej banky, a

b) prechádza alebo postupuje sa pohľadávka po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávka, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

Inkasné spoločnosti podliehajú dohľadu len rozsahu povolenia veriteľa. To znamená, že NBS nemôže kontrolovať ako vymáhajú pohľadávky napr. z telefónnych účtov alebo z dlžného poistného.

E.2. Čo je zakázané pri vymáhaní:

- § 9a ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov: Predávajúci ani osoba, ktorá v mene veriteľa alebo vo vlastnom mene vymáha pohľadávky vyplývajúce zo spotrebiteľskej zmluvy, nesmie spotrebiteľa v súvislosti s uplatňovaním alebo vymáhaním pohľadávok **osobne navštevovať** v jeho domácnosti alebo na pracovisku. Na tento účel je rovnako zakázané akýmkoľvek spôsobom **kontaktovať alebo obťažovať** spotrebiteľa počas sviatkov, dní pracovného pokoja alebo počas pracovných dní v čase po osemnástej hodine. (nevzťahuje sa na advokáta, exekútora, notára pri výkone povolania)
- Agresívna obchodná praktika podľa prílohy č. 1 k zákonu o ochrane spotrebiteľa: Vykonávanie vytrvalých a nechcených žiadostí telefonicky, faxom, elektronickou poštou alebo inými diaľkovými médiami, okrem prípadov a v rozsahu odôvodnenom na účely vymáhania zmluvného záväzku.
- § 54a OZ: Premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel.

Pozor!

Obsah pojmu „vymáhať“ v Občianskom zákonníku je pravdepodobne iný ako v zákone o ochrane spotrebiteľa. Vymáhaním podľa zákona o ochrane spotrebiteľa sa s určitosťou myslí mimosúdne

vymáhanie, podľa Občianskeho zákonníka s najväčšou pravdepodobnosťou (podľa predkladateľa návrhu zákona) len uplatnenie práva na súde.)

E.3. Príklady:

„vzorové“ platobné rozkazy

(ČÍSLO KONANIA)

VZOR PLATOBNÉHO ROZKAZU

Okresný súd Bratislava IV

Žalobcu/-ov/

právne zastúpeného:
proti žalovanému /-ým

o zaplatenie 221,38 EUR

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 221,38 EUR spolu s úrokom z omeškania 5% ročne zo žalovanej sumy od 29.09.2017 do zaplatenia alebo v tej istej lehote podať odpor s odôvodnením vo veci samej na tomto súde

II. Žalovaný je povinný do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatiť žalobcovi 48,38 EUR a na účet právneho zástupcu žalobcu náhradu trov konania 9,68 EUR.

Poučenie:

Súd týmto platobným rozkazom rozhodol iba na základe skutočností tvrdených a preukázaných žalobcom. Ak neschvásite s povinnosťou na zaplatenie peňažnej sumy uloženaj Vám týmto platobným rozkazom (výrok I), máte možnosť v lehote 15 dní podať na súde, ktorý platobný rozkaz vydal, opravný prostriedok, ktorý označíte ako odpor proti platobnému rozkazu. V podanom odpore sa vyjadrite, či uznávate aspoň časť voči Vám uplatnenému nároku alebo ho považujete za neopodstatnený v celom rozsahu. Súd odmieta odpor, ktorý bude podaný oneskorene, bez odôvodnenia vo veci samej alebo neoprávnenou osobou. Ak nepodáte včas odpor s odôvodnením vo veci samej, nadobudne tento platobný rozkaz účinky právoplatného rozsudku a na jeho základe bude môcť žalobca ako oprávnený viesť exekúciu na Váš majetok. Ak podáte odpor s odôvodnením vo veci samej, zo zákona dôjde vo vzťahu k vašej povinnosti k zrušeniu tohto platobného rozkazu.

Ak v tomto platobnom rozkaze neschvásite len s výrokom o náhrade trov konania (výrok II.), je možné v lehote 15 dní podať opravný prostriedok, ktorý označíte ako odvolanie proti výroku o náhrade trov konania.

Každé podanie, ktoré budete adresovať v priebehu konania súdu, adresujte v takom počte rovnopisov, aby jeden rovnopis zostal na súde a každý z ostatných účastníkov konania mohol dostať ďalší rovnopis.

Okresný súd Bratislava IV

Predvolania

PREDVOLANIE

Žiadame Vás, aby ste sa dňa o h
dostavili do Pôžičkárne spoločnosti POHOTOVOŠŤ, s.r.o. Pribinova 25, 811 09
Bratislava (Tower 115)
Okrem tohto predvolania si prineste so sebou: OP,

V prípade, že sa v určenom termíne zo závažných dôvodov nemôžete dostaviť, informujte nás
o tejto skutočnosti na mobilnom čísle:
alebo na telefónnom čísle:

V Bratislave dňa Michaela Kráľová
číslo/meno a priezvisko POS
[Podpis]
podpis POS

POHOTOVOŠŤ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava.
e-mail: info@pohotovost.sk, internet: www.pohotovost.sk, IČO: 35 807 598, IČ DPH: SK2021565337
Spoločnosť zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu BA I, oddiel Sro, vložka č.: 23636/B

05

„Kontaktné“ osoby

Išlo o fyzické osoby, ktoré neboli v postavení zmluvnej strany, pričom boli v liste zároveň informované, že dlžník ju vo svojej žiadosti o úver uviedol ako kontaktnú osobu, „s ktorou je podľa vyjadrenia klienta možné komunikovať ohľadom zmluvy o úvere“

Kontaktnej osobe boli adresované formulácie: „Vzhľadom k situácii dlžníka apelujeme na Vás ako na kontaktnú osobu, aby ste v súčinnosti s dlžníkom zabezpečili úhradu dlhu do 14-tich kalendárnych dní od doručenia listu, alebo dlžníkovi vo vlastnom záujme odovzdali nasledujúce informácie k ponuke spotrebiteľského úveru ...“, „Všetky potrebné informácie o možnostiach riešenia vzniknutej situácie u dlžníka Vám poskytne zamestnanec: ... (meno, priezvisko a telefónne číslo) Kontaktné miesto: ... (adresa Regionálnej agentúry)“. V závere Verzie 1 upomienky bolo zvýrazneným písmom uvedené: „Váš dlh môžete splácať vkladom na účet alebo prevodom na niektorý z týchto účtov:“

Vymáhanie neexistujúcej pohľadávky

Účastník konania, ako poskytovateľ spotrebiteľského úveru pri vymáhaní dlžnej sumy zo zmluvy o úvere č. 701501198 v rozpore s odbornou starostlivosťou

- listom zo dňa 02.11.2016 vyzval spotrebiteľa na uhradenie dlžnej sumy vo výške 694,39 Eur (dlžná suma bola vyčíslená k 31.10.2016), pričom v dlžnej sume vo výške 694,39 Eur boli zahrnuté

aj nároky účastníka konania, ktoré súd zamietol meritórnym rozhodnutím Okresného súdu Spišská Nová Ves, č.k.: 7C/91/2016 zo dňa 08.06.2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 2.8.2016, a

- listom zo dňa 27.01.2017 vyzval spotrebiteľa prostredníctvom tretej osoby na uhradenie dlžnej sumy vo výške 666,62 Eur (dlžná suma bola vyčíslená k 27.01.2017) , pričom v dlžnej sume vo výške 666,62 Eur boli zahrnuté aj nároky účastníka konania, ktoré súd zamietol meritórnym rozhodnutím Okresného súdu Spišská Nová Ves, č.k.: 7C/91/2016 zo dňa 08.06.2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 2.8.2016,

a zároveň účastník konania spotrebiteľovi v predmetných listoch zo dňa 02.11.2016 a zo dňa 27.1.2017, pre prípad, že spotrebiteľ nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na úhradu celého dlhu alebo jeho časti, ponúkal refinancovanie pôvodného spotrebiteľského úveru zo zmluvy o úvere č. 701501198 novým spotrebiteľským úverom účelovo viazaným na úhradu účastníkom konania uvádzanej dlžnej sumy spotrebiteľa.

(Číslo rozhodnutia : č.z.: 100-000-067-988 k č.sp.: NBS1-000-010-632, Pohotovosť, s.r.o., dostupné na: <https://www.nbs.sk/img/Documents/Dohlad/OFSrozhodnutia/NBS1-000-010-632.pdf>)

Agresívne obťažovanie

Účastník konania sa dopustil nekalej obchodnej praktiky vo forme agresívnej obchodnej praktiky tým, že vykonával vytrvalé a nechcené žiadosti telefonicky a prostredníctvom SMS správ v rozsahu neodôvodnenom na účely vymáhania zmluvného záväzku,

keď spotrebiteľa v súvislosti so spotrebiteľovým údajným dlhom zo zmluvy č. uzatvorenej medzi účastníkom konania a spotrebiteľom v období od 24. 01. 2018 do 29. 03. 2018 (65 po sebe idúcich kalendárnych dní)

- a) osemkrát kontaktoval telefonicky (v dňoch 24. 01. 2018, 26. 02. 2018, 28. 02. 2018, 01. 03. 2018, 07. 03. 2018, 13. 03. 2018, 21. 03. 2018 a 27. 03. 2018) a
- b) štrnásťkrát kontaktoval formou SMS správ (v dňoch 26. 01. 2018, 01. 02. 2018, 07. 02. 2018, 20. 02. 2018, 05. 03. 2018, 08. 03. 2018, 12. 03. 2018, 14. 03. 2018, 16. 03. 2018, 20. 03. 2018, 22. 03. 2018, 23. 03. 2018, 27. 03. 2018 a 29. 03. 2018)

Rozdielne výšky uplatňovanej pohľadávky

Situácia keď veriteľ vymáha mimosúdne pohľadávku vo výške 2344 eur a následne o dva mesiace na to už len 1350 eur bez toho, že by medzitým došlo k vôbec nejakej čiastočnej úhrade.

Náklady vymáhania

Neuznávame paušálne náklady vymáhania. Veriteľ musí rozpísať položky odôvodnených nákladov uplatňovania pohľadávky. Dôvodné úkony právnej služby uznávame (nie due dilligence pohľadávky zo strany advokátskej kancelárie, ktoré bolo vykonané po tom, čo inkasná spoločnosť odkúpila pohľadávku od veriteľa/banky, pričom vec nebola inkasnou spoločnosťou žalovaná)

Rozsudok Krajského súdu v KE, sp. zn. 9Co 246/2015

- do nákladov spojených s uplatnením pohľadávky (§ 121 ods. 3 OZ) nemožno zahrnúť mzdové náklady na zamestnancov, náklady na kancelárske priestory, odpisy na IT a podobne

F. Splátkové dohody – nový spotrebiteľský úver

8.12.2016 bolo vydané rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-127/15, INKO Inkasso, ktorý sa na európskej úrovni zaoberal rovnako témou splátkových dohôd. Vo svetle tohto rozhodnutia je zrejmé, že rozsah pôsobnosti smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách spotrebiteľskom úvere a rozsah pojmu spotrebiteľský úver je relatívne široký.

Zo svojej činnosti NBS zistila, že veritelia vždy nevychádzajú zo záverov vyjadrených v rozhodnutí a neuvedomujú si dôsledky – či v rámci reštrukturalizácie pohľadávok ide o poskytnutie nového spotrebiteľského úveru a či je tak dodávateľ povinný dodržať voči spotrebiteľom všetku starostlivosť vyžadovanú zákonom pri poskytovaní spotrebiteľských úverov. Útvar dohľadu nad finančným trhom preto vydal stanovisko, ktorého cieľom je oboznámiť odbornú verejnosť, dohliadané subjekty a ďalších dodávateľov so zásadnými dopadmi tohto rozhodnutia Súdneho dvora EÚ na výklad a aplikáciu zodpovedajúcich ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch a o prístupe útvaru dohľadu nad finančným trhom pri výkone dohľadu.

[Stanovisko odboru ochrany finančných spotrebiteľov Národnej banky Slovenska z 13. augusta 2018 k niektorým otázkam dohôd o splátkach, uzatváraných so spotrebiteľmi v procese vymáhania splatného dlhu <https://www.nbs.sk/sk/spotrebitel/odborna-verejnost/metodicke-usmernenia>](https://www.nbs.sk/sk/spotrebitel/odborna-verejnost/metodicke-usmernenia)

Ako zmluva o úvere sa v zmysle smernice 2008/48 bude v zásade posudzovať každý dvojstranný právny úkon, ktorého súčasťou je **odklad platby**, pôžička alebo iná finančná pomoc, pokiaľ nespĺňa súčasne pojmové znaky výnimky podľa článku 3 písm. c) alebo článku 2 ods. 2 smernice. V oblasti slovenského právneho poriadku to znamená splnenie pojmových znakov definície podľa § 1 ods. 2 ZoSÚ a nesplnenie žiadneho z pojmových znakov výnimiek podľa § 1 ods. 3 ZoSÚ. Za poskytnutie nového úveru je potrebné považovať aj všetky formy reštrukturalizácie existujúcich spotrebiteľských úverov.

Prvou z výnimiek je výnimka § 1 ods. 3 písm. n) ZoSÚ, podľa ktorej spotrebiteľským úverom nie je úver bez poplatkov týkajúci sa odloženej platby existujúceho dlhu. Pritom medzi poplatky sa radí aj úrok.

T.z., aby sa splátková dohoda NEPOVAŽOVALA za nový spotrebiteľský úver:

- musí v čase uzavretia tejto dohody existovať dlh v konkrétnej výške, ktorého platba sa touto dohodou odloží.
- veriteľ v novej dohode nemôže požadovať žiadnu odplatu, a to ani vo forme poplatku ani vo forme úroku.
- uvedený dlh pritom môže pozostávať z dlžnej istiny, príslušenstva dlhu (pohľadávky), ktorým sú v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením a prípadných nárokov na ďalšie plnenia, ktoré boli dojednané v pôvodnej zmluve. Toto príslušenstvo musí existovať v čase uzavretia dohody o splátkach, nie je možné uzavrieť dohodu o splátkach ohľadom plnení, na ktoré by vznikol nárok v budúcnosti (pokiaľ ide o úrok - budúce nároky by sa považovali za odplatu, pokiaľ ide o úrok z omeškania - z povahy splátkovej dohody vyplýva, že ak sa odkladá splatnosť, dlžník už nie je viac v omeškaní a nie je možné mu účtovať sankcie).
- Za dojednanie o novom poplatku sa nepovažuje sankčné dojednanie, napr. vyššia sadzba úroku z omeškania alebo nové dojednanie o zmluvnej pokute pre prípad nového porušenia povinností vyplývajúcich už z novej splátkovej dohody. Týmto nie je dotknutá možnosť prieskumu prijateľnosti týchto zmluvných ustanovení, ako aj možného posúdenia ako nekalej obchodnej praxe. Informácia o zvýšení sankcií v dohode o splátkach je podstatnou informáciou vo vzťahu k tejto dohode v zmysle § 8 ods. 3 ZOS.

T.z. akúkoľvek dohodu, ktorou sa odkladá splatnosť existujúceho dlhu a ktorá nie je bezodplatná, bude nutné považovať na (nový) spotrebiteľský úver a veriteľ bude musieť plniť povinnosti podľa ZoSÚ.

! Pozn.: na základe vyššie uvedeného sa aj pohľadávky, ktoré vznikli pôvodne z iných zmluvných vzťahov ako zo spotrebiteľských úverov (napr. faktúry za telefón – NBS mala konkrétne takýto dotaz od jedného dodávateľa) môžu transformovať na spotrebiteľské úvery, pokiaľ dôjde k odkladu splatnosti, ktoré nebude bezodplatné.

Ustanovenie § 1 ods. 6 ZoSÚ predstavuje zjednodušený postup uzatvárania dohody o splátkach, ktorá je novou zmluvou o spotrebiteľskom úvere. Zjednodušenie spočíva v tom, že sa na takúto zmluvu uplatnia iba vybrané ustanovenia⁶. Na využitie tohto postupu musia byť súčasne splnené tieto podmienky:

- a) nová zmluva sa uzatvára z dôvodu neplnenia záväzkov spotrebiteľa,
- b) pôvodný záväzok vyplýva zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- c) účelom je zabrániť prípadnému súdnemu konaniu o nárokoch veriteľa,

⁶ § 1 až 3, § 4 ods. 5, § 5, § 6, § 7 ods. 3, 6 až 14, § 8, § 9 ods. 1 a ods. 2 písm. a) až m), p) a u), ods. 4 a 6 až 8, § 11, § 12, § 14, § 16 až 23 a § 25 až 27 ZoSÚ

- d) podmienky splácania vyplývajúce z novej zmluvy o spotrebiteľskom úvere nie sú pre spotrebiteľa horšie ako podmienky splácania vyplývajúce z pôvodnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Dôležité je spomenúť aj úvahu o limitoch zmluvnej autonómie pri uzatváraní splátkových dohôd.

Dojednanie spotrebiteľa s veriteľom o predĺžení splatnosti existujúceho dlhu môže mať rôzne podoby. Pokiaľ ide o dohody, ktorých následkom je privatívna novácia záväzku, t. j. jeho úplné nahradenie novým záväzkom, tieto môžu byť problematické. Kým v občianskom práve je možnosť strán zmeniť dohodou obsah svojho existujúceho záväzku skoro neobmedzená, ochrana spotrebiteľa jej kladie výrazné limity. Spotrebiteľ predĺžením splatnosti nemá strácať ochranu, ktorú mu poskytuje ZoSÚ a súvisiace predpisy.

Odkladom splatnosti sa povaha celého zmluvného vzťahu ako spotrebiteľského úveru nemení. Aj po uzavretí splátkového kalendára má veriteľ povinnosti vyplývajúce aj z pôvodnej zmluvy a taktiež nie je dotknutá možnosť prieskumu prijateľnosti zmluvných ustanovení v pôvodnej zmluve.

Ustanovenie § 9 ods. 6 ZoSÚ, podľa ktorého sa spotrebiteľ nemôže vzdať práv, ktoré mu z tohto zákona vyplývajú, bráni platnosti takých dojednaní dohodnutých súčasne s predĺžením splatnosti, ktoré by spotrebiteľovi odňali ochranu podľa tohto zákona.

Ustanovenie § 9 ods. 7 ZoSÚ obmedzuje veriteľa pri predkladaní návrhov zmlúv s úmyslom vyhnúť sa uplatňovaniu tohto zákona na daný zmluvný vzťah.

Zároveň nie je dotknutá ani možnosť preskúmania prípadného použitia nekalej obchodnej praktiky pri uzatváraní dohody o splátkach. Či nedochádza k účelovej transformácii vadnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere na novú zmluvu, ktorou sa konvalidujú porušenia veriteľa resp. pôvodného veriteľa a ktorej zmyslom je zbavenie spotrebiteľa možnosti namietat tieto porušenia resp. nabaliť do splátkovej dohody pochybné nároky veriteľa z pôvodnej zmluvy.

G. Príloha: výber z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ:

Značná nerovnováha a požiadavka dobrej viery:

V rozsudku SD EÚ vo veci **C-415/11**, Mohamed Aziz proti Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa) Súdny dvor Európskej únie výkladom smernice Rady 93/13 EHS stanovil zásadné pravidlo pre kvalifikáciu zmluvnej podmienky za nekalú (neprijateľnú), ak sa odchyľuje od noriem zákona v neprospech spotrebiteľa, keď v bode 76 tohto rozhodnutia uviedol nasledovné:

„Článok 3 ods. 1 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že:

- pojem „značná nerovnováha“ k škode spotrebiteľa treba posúdiť na základe analýzy vnútroštátnych právnych predpisov uplatňovaných v prípade absencie dohody medzi zmluvnými stranami s cieľom posúdiť, či a prípadne v akej miere je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie než právne postavenie zakotvené v platnom vnútroštátnom práve. Zároveň sa zdá, že na tieto účely je relevantné preskúmať právne postavenie uvedeného spotrebiteľa z hľadiska prostriedkov, ktoré má podľa vnútroštátnej právnej úpravy k dispozícii na zabránenie uplatňovaniu nekalých podmienok,
- na účely určenia, či dôjde k nerovnováhe „napriek požiadavke dôvery [dobrej viery – neoficiálny preklad]“, treba preveriť, či predajca alebo dodávateľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s takouto podmienkou po individuálnom dojednaní.“

Predčasné zosplatnenie úveru:

Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci **C – 415/2011** Mohamed Aziz proti Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa):

V prvom rade pokiaľ ide konkrétne o podmienku týkajúcu sa predčasného splatenia uvedenú v dlhodobých zmluvách z dôvodu neplnenia povinností zo strany dlžníka počas určitého obdobia, je úlohou vnútroštátneho súdu predovšetkým preveriť, ako uviedla generálna advokátka v bodoch 77 a 78 svojich návrhov, či možnosť predajcu alebo dodávateľa rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho, že si spotrebiteľ nesplnil **povinnosť**, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu **podstatná**, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto **nesplnenie povinnosti dostatočne závažné** vo vzťahu k **dobe** splácania úveru a k jeho **výške**, či táto možnosť predstavuje **odchýlku** od právnych predpisov uplatňovaných v tejto oblasti a či vnútroštátne právo stanovuje **primerané a účinné prostriedky**, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru.

Rozsudok SD EÚ, **vo veci C-421/14**, Banco Primus SA proti Jesúsovi Gutiérrezovi Garcíovi,

Článok 3 ods. 1 a článok 4 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že:

- preskúmanie prípadne nekalej povahy podmienky zmluvy uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom zahŕňa určenie, či spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa. Toto preskúmanie sa musí vykonať z hľadiska vnútroštátnych pravidiel, ktoré sa majú uplatniť pri neexistencii dohody medzi stranami, prostriedkov, ktoré má spotrebiteľ podľa vnútroštátnej právnej úpravy k dispozícii na zabránenie uplatňovaniu takéhoto druhu podmienok, povahy tovaru a služieb, na ktoré bola dotknutá zmluva uzatvorená, ako aj na všetky okolnosti súvisiace s jej uzatvorením,
- ak sa vnútroštátny súd domnieva, že zmluvná podmienka týkajúca sa spôsobu výpočtu bežných úrokov, akou je podmienka dotknutá vo veci samej, nie je spísaná jasne a zrozumiteľne v zmysle článku 4 ods. 2 tejto smernice, je jeho úlohou preskúmať, či je táto podmienka nekalá v zmysle článku 3 ods. 1 uvedenej smernice. V rámci tohto preskúmania je úlohou tohto súdu najmä porovnať spôsob výpočtu sadzby bežných úrokov stanovený touto podmienkou a skutočnú výšku

tejto sadzby, ktorá z neho vyplýva, s bežne používanými spôsobmi výpočtu a zákonnou úrokovou sadzbou, ako aj s úrokovými sadzbami uplatňovanými na trhu v čase uzavretia zmluvy dotknutej vo veci samej pre úvery v rovnocennej výške a trvaní, ako vyplýva zo skúmanej zmluvy o úvere, a —pokiaľ ide o posúdenie vnútroštátnym súdom prípadne nekalej povahy podmienky týkajúcej sa splatnosti celého dlhu z dôvodu neplnenia povinností zo strany dlžníka počas určitého obdobia, je úlohou tohto súdu preskúmať, či možnosť predajcu alebo dodávateľa rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho, že si spotrebiteľ nesplnil povinnosť, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nesplnenie povinnosti dostatočne závažné z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatniteľných v danej oblasti pri neexistencii osobitných zmluvných ustanovení a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru.

4. Smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni súdnemu výkladu ustanovenia vnútroštátneho práva upravujúceho podmienky splatnosti celého dlhu zo zmlúv o úvere, akým je článok 693 ods. 2 zákona č. 1/2000, zmeneného a doplneného zákonným dekrétom č. 7/2013, ktorý zakazuje vnútroštátnemu súdu, ktorý konštatoval nekalú povahu takejto zmluvnej podmienky, vyhlásiť ju za neplatnú a vylúčiť ju, ak ju v skutočnosti predajca alebo dodávateľ neuplatnil, ale dodržal podmienky stanovené týmto ustanovením vnútroštátneho práva.

Hlavný predmet, primeranosť ceny:

Výklad týchto pojmov približuje rozhodnutie SD EÚ vo veci **C-143/13** Bogdan Matei, Ioana Ofelia Matei proti SC Volksbank Romania SA nasledovne:

„Rozsah pojmov „hlavný predmet“ a „cena“ v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 93/13 nemôže byť určený pojmom „celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom“ v zmysle článku 3 písm. g) smernice 2008/48 (bod 47 rozhodnutia)“ To znamená, že hoci sú určité plnenia, poplatky a pod. zahrnuté napr. v celkových nákladoch spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom (§ 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch) alebo vo výške RPMN a hoci by tvorili aj jej podstatnú časť, neznamena to automaticky, že predstavujú hlavný predmet plnenia alebo cenu, ktoré sú vylúčené z preskúmania (obdobne v bode 68 rozhodnutia).

Súdny dvor v bode 54 rozhodnutia uvádza, že: „Zmluvné podmienky vzťahujúce sa na pojem „hlavný predmet zmluvy“ v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 93/13 sa musia chápať ako podmienky, ktoré upravujú základné plnenia tejto zmluvy a ktoré ju ako také charakterizujú. Naopak, na podmienky, ktoré majú vedľajšiu povahu vo vzťahu k podmienkam vymedzujúcim samotnú podstatu zmluvného vzťahu, by sa nemal vzťahovať pojem „hlavný predmet zmluvy“. Je úlohou vnútroštátneho súdu, aby vzhľadom na povahu, všeobecnú štruktúru a ustanovenia zmluvy o úvere, ako aj jej právne a skutkové súvislosti posúdil, či dotknutá podmienka predstavuje podstatný prvok plnenia dlžníka spočívajúceho vo vrátení sumy poskytnutej veriteľom (pozri v tomto zmysle rozsudok Kásler a Káslerné Rábai, EU:C:2014:282, body 49 až 51 – *Rozsudok Kásler a Káslerné Rábai, C – 26/13, body 49, 50* : „Naproti tomu takisto vzhľadom na povahu článku 4 ods. 2 smernice 93/13 ako výnimky a na požiadavku striktného výkladu tohto ustanovenia, ktorá z toho vyplýva, zmluvné podmienky vzťahujúce sa na pojem „hlavný predmet zmluvy“ v zmysle tohto ustanovenia sa musia chápať ako podmienky, ktoré upravujú základné plnenia tejto zmluvy a ktoré ju ako také charakterizujú. Naopak, na podmienky, ktoré majú vedľajšiu povahu vo vzťahu k podmienkam vymedzujúcim samotnú podstatu zmluvného vzťahu, by sa nemal vzťahovať pojem „hlavný predmet zmluvy“ v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 93/13“).

Transparentnosť, zrozumiteľnosť

Rozsudok SD EÚ vo veci **C-26/2013** Árpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai proti OTP Jelzálogbank Zrt uviedol:

„Vzhľadom na takéto znevýhodnené postavenie smernica 93/13 zaväzuje členské štáty stanoviť mechanizmus, ktorý zabezpečí, aby sa nekalé podmienky, ktoré neboli individuálne dohodnuté, mohli preskúmať, aby sa posúdila ich prípadná nekalá povaha. V rámci toho vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby vzhľadom na kritériá uvedené v článku 3 ods. 1 a článku 5 smernice 93/13 stanovil, či za konkrétnych okolností daného prípadu takéto podmienka zodpovedá požiadavkám dobrej viery, rovnosti a transparentnosti stanoveným touto smernicou (pozri v tomto zmysle rozsudky vo veciach Invitel, C-472/10, EU:C:2012:242, bod 22, a RWE Vertrieb, C-92/11, EU:C:2013:180, body 42 až 48).“.

„Pritom pokiaľ ide tento článok 5, Súdny dvor už rozhodol, že informácie pred uzavretím zmluvy o zmluvných podmienkach a dôsledkoch tohto uzavretia majú zásadný význam pre spotrebiteľa. Najmä na základe týchto informácií sa tento spotrebiteľ rozhoduje, či sa chce zmluvne zaviazat podnikateľovi v súlade s podmienkami, ktoré tento podnikateľ vopred pripravil (pozri rozsudok RWE Vertrieb, C-92/11, EU:C:2013:180, bod 44).

Požiadavka transparentnosti zmluvných podmienok stanovená smernicou 93/13 by teda nemala byť obmedzená len na ich zrozumiteľnosť z formálneho a gramatického hľadiska.

Naopak, vzhľadom na to, že ako bolo uvedené v bode 39 tohto rozsudku, systém ochrany zavedený smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s podnikateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, najmä pokiaľ ide o úroveň informovanosti, táto požiadavka transparentnosti sa musí chápať široko.

Pokiaľ ide o zmluvnú podmienku, ako je bod III/2, ktorý podnikateľovi umožňuje vypočítať úroveň mesačných splátok dlžných spotrebiteľom v závislosti od kurzu pre predaj cudzej meny uplatňovaným týmto podnikateľom, ktorej dôsledkom je, že náklady na finančné služby sa zvyšujú na ťarchu spotrebiteľa, zjavne bez hornej hranice, z článkov 3 a 5 smernice 93/13, ako aj z bodu 1 písm. j) a l) a bodu 2 písm. b) a d) prílohy tejto smernice vyplýva, že v súvislosti so splnením požiadavky transparentnosti má zásadný význam odpoveď na otázku, či zmluva transparentným spôsobom uvádza dôvod a podrobnosti mechanizmu zmeny cudzej meny, ako aj vzťah medzi týmto mechanizmom a mechanizmom upraveným ostatnými podmienkami zmluvy týkajúcimi sa poskytnutia úveru, aby spotrebiteľ mohol na základe jasných a zrozumiteľných kritérií predpokladať prípadné hospodárske dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú (pozri analogicky rozsudok RWE Vertrieb, C-92/11, EU:C:2013:180, bod 49)“.

Podobne rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-96/2014 Jean-Claude Van Hove proti CNP Assurances SA uvádza: „Podmienky týkajúce sa hlavného predmetu poistnej zmluvy možno považovať za sformulované jasne a zrozumiteľne, ak sú pre spotrebiteľa zrozumiteľné nielen z gramatického hľadiska, ale zároveň transparentne opisujú konkrétne fungovanie poistného mechanizmu s prihliadnutím na zmluvný rámec, do ktorého patria, aby spotrebiteľ bol schopný na základe jasných a zrozumiteľných kritérií posúdiť hospodárske dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú. Pokiaľ to tak nie je, vnútroštátny súd môže posúdiť prípadný klamlivý charakter dotknutej podmienky.“.

Obdobný právny názor vyjadril Súdny dvor Európskej únie taktiež napríklad aj v rozsudku vo veci **C-143/2013** Bogdan Matei, Ioana Ofelia Matei proti SC Volksbank România SA.

Rozsudok SD EÚ vo veci **C-51/17**, OTP Bank Nyrt., OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt proti Teréz Ilyésovej, Emilovi Kissovi,

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. Pojem „podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá“, uvedený v článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, treba

vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje najmä na zmluvnú podmienku zmenenú záväzným vnútroštátnym právnym ustanovením prijatým po uzavretí zmluvy so spotrebiteľom, ktorého cieľom je nahradiť neplatnú podmienku obsiahnutú v uvedenej zmluve.

2. Článok 1 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že pôsobnosť tejto smernice sa nevzťahuje na podmienky odrážajúce záväzné ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré boli do zmluvy o spotrebiteľskom úvere vložené po jej uzavretí, pričom ich cieľom je nahradiť neplatnú podmienku tejto zmluvy zavedením výmenného kurzu stanoveného Národnou bankou. Podmienka týkajúca sa kurzového rizika, o akú ide v prejednávanej veci, však podľa tohto ustanovenia nie je z uvedenej pôsobnosti vylúčená.

3. Článok 4 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že požiadavka, podľa ktorej má byť zmluvná podmienka formulovaná zrozumiteľne, zaväzuje finančné inštitúcie poskytovať dlžníkom informácie dostatočné na to, aby im umožnili prijať obozretné rozhodnutia založené na dobrej informovanosti. V tejto súvislosti táto požiadavka predpokladá, že podmienka týkajúca sa kurzového rizika má byť pre spotrebiteľa zrozumiteľná z formálneho aj gramatického hľadiska, ale zároveň aj pokiaľ ide o jej konkrétny dosah v tom zmysle, aby priemerný spotrebiteľ, ktorý je riadne informovaný a primerane pozorný a obozretný, mohol nielen vedieť o možnosti devalvácie národnej meny vo vzťahu k cudzej mene, v ktorej bol úver denominovaný, ale aj posúdiť potenciálne významné ekonomické dôsledky tejto zmluvnej podmienky pre jeho finančné záväzky.

4. Článok 4 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že vyžaduje, aby sa zrozumiteľnosť zmluvných podmienok posudzovala v čase uzatvorenia zmluvy so zreteľom na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, ako aj na všetky ostatné zmluvné podmienky, napriek tomu, že niektoré z týchto podmienok boli vyhlásené alebo považované za nekalé a v dôsledku toho neskôr vyhlásené za neplatné vnútroštátnym zákonodarcom.

5. Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že prináleží vnútroštátnemu súdu, aby identifikoval z úradnej moci namiesto spotrebiteľa v postavení žalobcu prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky, pokiaľ má k dispozícii právne a skutkové okolnosti potrebné na tento účel.

Nekalá obchodná praktika – rozhodnutie o obchodnej transakcii

Rozsudok SD EÚ vo veci **C-281/12**, Trento Sviluppo srl, Centrale Adriatica Soc. coop. Arl proti Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato,

Okrem toho na účely poskytnutia všetkých potrebných skutočností vnútroštátnemu súdu, aby mohol rozhodnúť spor, ktorý prejednáva, treba určiť rozsah pojmu „rozhodnutie o obchodnej transakcii“ v zmysle článku 2 písm. k) smernice 2005/29. V rozsahu, v akom sa vo veci samej obchodná praktika týka informácií o dostupnosti výrobku za zvýhodnenú cenu počas určitého obdobia, treba určiť, či úkony, ktoré predchádzajú prípadnej kúpe určitého výrobku, ako cesta spotrebiteľa do obchodu alebo jeho návšteva obchodu možno považovať za rozhodnutia o obchodnej transakcii v zmysle uvedenej smernice.

Zo samotného znenia článku 2 písm. k) smernice 2005/29 vyplýva, že pojem „rozhodnutie o obchodnej transakcii“ je vymedzený široko. Podľa tohto ustanovenia je totiž rozhodnutie o obchodnej transakcii „akékoľvek rozhodnutie spotrebiteľa o tom, či, ako a za akých podmienok produkt kúpi“. Tento pojem zahŕňa nielen rozhodnutie o tom, či kúpiť, alebo nekúpiť určitý výrobok, ale takisto rozhodnutie, ktoré priamo súvisí s týmto rozhodnutím, najmä rozhodnutie navštíviť obchod.

Nekalá obchodná praktika

C-388/13, Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság proti UPC Magyarország Kft,

Skutočnosť, že k vytýkanému správaniu obchodníka došlo iba raz a že sa dotýkalo iba jediného spotrebiteľa, nie je relevantná pre možnosť posúdenia obchodnej praktiky ako nekalej. Tak definície uvedené v článku 2 písm. c) a d), článku 3 ods. 1 a článku 6 ods. 1 Smernice 2005/29, ako ani Smernica 2005/29 posudzovaná v celku, neobsahujú nič, čo by nasvedčovalo tomu, že konanie obchodníka alebo opomenutie konania musí mať opakovanú povahu, alebo sa musí týkať viac ako jedného spotrebiteľa.

- Pre posúdenie obchodnej praktiky ako nekalej nie je relevantná údajne neúmyselná povaha správania, ako ani vznik škody na strane spotrebiteľa. Článok 11 Smernice o nekalých obchodných praktikách výslovne stanovuje, že uplatnenie opatrení prijatých členskými štátmi na účely boja proti nekalým obchodným praktikám je nezávislé od úmyslu či nedbanlivosti, ani od skutočnej škody na strane spotrebiteľa.
- Ako vyplýva z použitia pojmu „*spôsobilá*“, článok 6 Smernice 2005/29 má v zásade preventívny charakter, čím na účely uplatňovania tohto článku postačuje, ak obchodník poskytne objektívne nepravdivú informáciu, ktorá môže nepriaznivo ovplyvniť rozhodnutie spotrebiteľa.
- Cieľ sledovaný smernicou o nekalých obchodných praktikách, ktorý spočíva v plnej ochrane spotrebiteľov pred praktikami tohto druhu, vychádza zo skutočnosti, že spotrebiteľ sa voči obchodníkovi nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o úroveň informovanosti, keďže sa musí považovať za hospodársky slabšieho a právne menej skúseného ako jeho zmluvný partner (pozri rozsudok *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs*, C-59/12, EU:C:2013:634, bod 35). Vzhľadom na predchádzajúce úvahy musí byť teda tvrdenie obchodníka, že si spotrebiteľ v prejednávanej veci sám mohol zadovážiť správnu informáciu, považované za irelevantné.

Priemerný spotrebiteľ:

recitál 18, 19 Smernice 2005/29, rozhodnutie SD EÚ **C- 210/96**, *Gut Springheide a Tusky v. Oberkreisdirektor des Kreises Steinfur*; **C – 435/2011**, *CHS Tour Services GmbH v. Team4 Travel GmbH*

Priemerným spotrebiteľom je spotrebiteľ, ktorý je v rozumnej miere dobre informovaný, vnímavý a obozretný, pri zohľadnení sociálnych, kultúrnych a jazykových faktorov. Zároveň sa pojem priemerného spotrebiteľa, vzhľadom na jeho normatívny charakter, nezakladá na štatistickom zistení, ale výlučne na individuálnom posúdení typickej reakcie priemerného spotrebiteľa v konkrétnom prípade kompetentným vnútroštátnym orgánom na základe vlastnej úvahy, so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora